

สารบัญ

การศึกษาหลักสูตรวิชาชีพกิจกรรมกลุ่มเยาวชนแนวหน้า: บทสะท้อนแนวคิด

การสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเยาวชนจีนในศตวรรษที่ 21.....1-15

วุฒิพงษ์ ประพันธ์มิตร, สุรสิทธิ์ อมรรณิขศักดิ์

การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียน.....16-23

รัตนา กาญจนพันธุ์

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์

ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร.....24-33

นิธชาวัลย์ ศรีบุตร, เกษม ชูรัตน์, สุรพันธ์ วรพงศธร, ธวัชชัย วรพงศธร

การประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส

โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ CIPPIEST.....34-53

สุรดา ไชยสงคราม

การศึกษาหลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้า: บทสะท้อนแนวคิดการสร้างคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของเยาวชนจีนในศตวรรษที่ 21

A Study of the Young Pioneers Activities Curriculum: The Reflection on the Concept of the Desirable Characteristics of the Chinese Youth in the 21st Century

วุฒิพงษ์ ประพันธ์มิตร¹ และ สุรสิทธิ์ อมรวนิชศักดิ์²

Wuttipong Prapantamit, Surasit Amornwanitsak

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเยาวชนจีนผ่านการศึกษาหลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้า ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดของหลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้าสะท้อนการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเยาวชนจีน 4 ประการ คือ (1) การสร้างจิตวิญญาณความกลมเกลียว (2) การมีคุณธรรม (3) การเป็นผู้รู้พื้นฐานของหลักการเมือง และ (4) การเป็นผู้มีทิศทางในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ ผลการศึกษายังสะท้อนให้เห็นว่า คุณลักษณะทางคุณธรรมและการเชิดชูจิตวิญญาณความเป็นชาติจีน ยังคงเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักในระบบการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนเพื่อหล่อหลอมความเป็นชาติแก่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ: หลักสูตร, วิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้า, คุณลักษณะอันพึงประสงค์, ยุวชนจีน, ศตวรรษที่ 21

Abstract

The purpose of this article was to study the concept of the desirable characteristics of the Chinese youth through the Young Pioneers Activities Curriculum. The result shows that the concepts of the Young Pioneers Activities Curriculum which reflected the creating of the desirable characteristics of the Chinese youth could be divided into four concepts as follows: (1) creating the united spirit, (2) Being Moral, (3) Being the knowledgeable people in basic political doctrine, and (4) Being the person with live's direction. Furthermore, the results show that the moral character and

¹นักวิชาการอิสระ

ผู้รับผิดชอบบทความ (corresponding author)

e-Mail: kejianming1992@hotmail.com

²รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

praising the Chinese spiritual were the main desirable characteristics in the People's Republic of China's educational system to cultivate the national identities for the youth of the 21st century.

Keywords: Curriculum, Young Pioneers Activities, Desirable characteristic, Chinese youth, 21st Century

บทนำ

สังคมในยุคศตวรรษที่ 21 คือ รูปแบบทางสังคมที่ไม่เพียงประกอบด้วยประชาคมโลกเท่านั้น หากแต่ยังเป็นสังคมที่เทคโนโลยีมีส่วนในการเชื่อมโยงองค์ประกอบต่าง ๆ ทางสังคมเข้าด้วยกัน ส่งอิทธิพลต่อเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ผนึกรวมกันเป็นปัจจัยสำคัญที่จะขาดมิได้ เช่นเดียวกันกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็น “สังคมความรู้” ไม่ได้จำกัดเพียงแค่ตำราเรียน หรือการถ่ายทอดองค์ความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังเป็นสังคมที่ผู้เรียนสามารถสืบค้นความรู้ได้จากเทคโนโลยี รู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อสร้างนวัตกรรมที่จะช่วยพัฒนาสังคมและประเทศชาติ รวมถึงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับเยาวชน (สุวิธิตา จรุงเกียรติกุล, 2561)

คุณลักษณะของผู้เรียนในยุคสมัยใหม่ภายใต้การศึกษาในศตวรรษที่ 21 นอกจากทักษะการเรียนรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อผู้เรียนทุกคนอย่าง 3Rs ทั้งทักษะการอ่านออก (reading) เขียนได้ (writing) และมีทักษะในการคำนวณ (arithmetic) แล้ว ทักษะการประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ 8Cs ประกอบด้วย ทักษะ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (critical thinking and problem solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (creativity and innovation) ทักษะความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะความเป็นผู้นำ (collaboration, teamwork and leadership) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมและต่างกระบวนทัศน์ (cross-cultural understanding) ทักษะในการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (communication, information and media literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (computing and media literacy) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (career and learning self-reliance) และทักษะการเปลี่ยนแปลง (change) (วิจารณ์ พานิช, 2556, หน้า 16) ก็เป็นอีกทักษะสำคัญที่จะเตรียมพร้อมให้เยาวชนก้าวเข้าสู่สังคมที่มีเทคโนโลยีและการผลิตนวัตกรรมเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวันเช่นกัน

อย่างไรก็ตามแม้ทักษะข้างต้น จะเป็นคุณลักษณะสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 หากแต่ภายใต้บริบทของสาธารณรัฐประชาชนจีน การสร้างทักษะการอ่าน การสื่อสาร การคิดอย่างมีวิจารณญาณหรือทักษะการเขียน อาจยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาเยาวชนในระบอบสังคมนิยมอัตลักษณ์จีน (中国特色社会主义 Socialism with Chinese Characteristics) ที่ยังต้องอาศัยคุณลักษณะประการอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการสร้างความเป็นชาติในเยาวชน ทั้งนี้ หนึ่งในคุณลักษณะที่รัฐมีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมผ่านบริบทวัฒนธรรมการศึกษาของชาติภายใต้การศึกษาในศตวรรษที่ 21 คือ การหล่อหลอมคุณธรรมและจิตวิญญาณความเป็นชาติจีนให้เกิดขึ้นในเยาวชน

สาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国 People's Republic of China) ในการปกครองของประธานาธิบดีสีจิ้นผิง (习近平 Xi Jinping) นอกจากการจัดการศึกษาที่เน้นทักษะที่จำเป็นในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 แล้ว ยังเน้นสร้างจิตวิญญาณความเป็นจีนให้เกิดขึ้นแก่มวลชน ดังบทสะท้อนการประชุมสามัญเกี่ยวกับประเด็นด้านการเผยแพร่อุดมการณ์แห่งชาติ (全国宣传思想工作会议 National conference on publicity and ideological work) เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม ปี ค.ศ. 2013 พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้กล่าวประเด็นด้านอุดมการณ์

ของชาติที่นอกจากการพัฒนาเศรษฐกิจแล้ว การสร้างอุดมการณ์ของชาติยังเป็นเป้าหมายที่สำคัญสูงสุดของพรรคคอมมิวนิสต์ (สวี่ กุ้ยเซียง, 2562, หน้า 202-204) ปณิธานของพรรคคอมมิวนิสต์จีนสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนา ความเป็นชาติไม่ควรเน้นเพียงด้านความเป็นอยู่ หรือเศรษฐกิจของประเทศและพลเมืองในชาติเพียงด้านเดียวเท่านั้น หากแต่จิตวิญญาณความเป็นชาติจีนของมวลชนจะช่วยขับเคลื่อนความเป็นชาติให้สามารถพัฒนาและขับเคลื่อนอย่างจริงจังได้เช่นกัน

ทั้งนี้ การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (civic education) จึงเป็นหนึ่งกุญแจสำคัญในการเตรียมความพร้อมสำหรับการปกครองของรัฐบาลอย่างยั่งยืน โดยเป็นการจัดการศึกษาเพื่อสร้างและพัฒนาพลเมืองให้เป็นส่วนหนึ่งของชาติ และพรรคคอมมิวนิสต์ ให้ความสำคัญต่อบรรยากาศอันดีของการปลูกฝังค่านิยม หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านการฝึกฝน ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ จนเกิดกระบวนการหล่อหลอมทางสังคม (socialization) สู่การสร้างค่านิยมและคุณลักษณะให้เกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ (ทิพย์พาพร ดันติสุนทร, 2555, หน้า 49-50) ทั้งนี้ หลักสูตรการศึกษาวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้า จึงเป็นอีกหลักสูตรทางการศึกษาของประเทศจีนที่สะท้อนมโนทัศน์การศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองของสาธารณรัฐประชาชนจีนในการหล่อหลอมทางสังคมให้แก่เยาวชนอย่างเป็นรูปธรรม

หลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้าเป็นหลักสูตรใหม่เพื่อเป็นแม่บทสำคัญในการสร้างอุดมการณ์ ค่านิยมและคุณลักษณะในสถานศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน เรียบเรียงโดยคณะกรรมการบริหารแห่งชาติ กิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้าจีน (中国少年先锋队全国工作委员会 The Chinese Young Pioneers National Working Commission) เมื่อเดือนกันยายน ปี ค.ศ. 2015 เพื่อบ่มเพาะการเรียนรู้ลัทธิสังคมนิยมอัตลักษณ์จีนและลัทธิคอมมิวนิสต์ และยังเป็นกิจกรรมเตรียมพร้อมเข้าสู่การสร้างลัทธิสังคมนิยมอัตลักษณ์จีนและลัทธิคอมมิวนิสต์แก่เยาวชนในสถานศึกษาผู้มีอายุตั้งแต่ 7-14 ปี

ประเด็นสำคัญของการเรียบเรียงหลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้าของคณะกรรมการบริหารแห่งชาติ กิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้าจีนคือ เมื่อศึกษาโครงสร้างหลักสูตร ทั้งรูปแบบกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ของหลักสูตร รวมถึงแบบเรียนที่เรียบเรียงประกอบหลักสูตร ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดของหลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้าซึ่งมีการออกแบบหลักสูตรเพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นแก่เยาวชนจีน ภายใต้ความสอดคล้องกับระบบสังคมความเป็นชาติจีน และทักษะการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่เยาวชนพึงมี

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาแนวคิดการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเยาวชนจีนในหลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้า

การทบทวนวรรณกรรม

หลักสูตร (curriculum) ตามการให้คำนิยามของทรัมป์และมิลเลอร์ (Trump and Miller) กล่าวว่า หลักสูตร คือ “กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ที่โรงเรียนหรือระบบการศึกษาเตรียมการและจัดไว้ให้ผู้เรียน” นอกจากนี้ บอบบิท (Bobbitt) ยังกล่าวในลักษณะเดียวกันถึงบทบาทของหลักสูตรต่อการจัดการศึกษาเยาวชนในฐานะที่หลักสูตร คือ “รายการของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเด็กและเยาวชนจะต้องกระทำและประสบ เพื่อพัฒนาความสามารถของตนในการเตรียมความพร้อมดำรงชีวิตเมื่อเป็นผู้ใหญ่” (พัฒนา ชัชพงศ์, 2541, หน้า 1-2)

จากการให้คำนิยามของหลักสูตรจากนักวิชาการด้านการจัดการหลักสูตรทั้ง 2 สำนัก สามารถสรุปได้ว่า หลักสูตร คือแม่บทที่ถูกผลิตในรูปแบบของมวลประสบการณ์เพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนาผู้เรียนในการดำรงชีวิต เมื่อเป็นผู้ใหญ่ สอดคล้องกับแนวคิดของทาบ่า (Taba) ที่ว่า หลักสูตรจะเป็นการเตรียมเยาวชนให้มีส่วนร่วมในฐานะ สมาชิกที่มีความสามารถในการสร้างผลผลิตให้กับสังคม (พัฒนา ชัชพงศ์, 2541, หน้า 1-2) การเรียบเรียงหลักสูตร ในแต่ละหลักสูตรถือเป็นลักษณะเฉพาะของหลักสูตรนั้น ๆ ที่จะแสดงอัตลักษณ์ของผู้เรียบเรียงหลักสูตร รวมถึง เป้าหมายของผู้เรียนที่จะศึกษาในหลักสูตรภายใต้ความสอดคล้องกับสภาพสังคม รูปแบบการเมืองการปกครอง และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในชาติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในสังคมนั้น ๆ ได้อย่าง กลมกลืน

เช่นเดียวกับหลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มเยาวชนแนวหน้าที่สะท้อนอัตลักษณ์ของการเรียบเรียงหลักสูตรภายใต้ ความเป็นสังคมนิยมอัตลักษณ์จีนของรัฐ อันเป็นการแสดงให้เห็นแนวคิดการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของเยาวชนจีนในการจัดการศึกษาศตวรรษที่ 21 ที่ต้องอาศัยทั้งทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ ทักษะการประยุกต์ใช้ ในการเรียนรู้ รวมถึงการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในเยาวชนซึ่งเป็นเป้าหมายทางอุดมการณ์ของชาติ

จากงานศึกษาเรื่องนี้ ผู้เขียนได้นำแนวคิดการจัดการศึกษา “พัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน” (全面发展的人) ของคณะกรรมการวิจัยด้านการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการ มาเป็นกรอบในการศึกษา หลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มเยาวชนแนวหน้า จะสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเยาวชน จีน ประกอบด้วย การพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านใน 3 ด้านหลัก คือ (1) การพัฒนาพื้นฐานทางวัฒนธรรม (文化基础) เป็นดั่งรากและจิตวิญญาณของประชาชาติจีนที่ยังคงดำรงอยู่ ทั้งพื้นฐานทางวัฒนธรรมผนวกเข้ากับการจัดการศึกษา ทางสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์จะเกิดผลในการยกระดับทางจิตสำนึกในความเป็นชาติจีนของเยาวชน (2) การพัฒนาผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ (自动发展) สร้างให้ผู้เรียนรู้จักการจัดประสบการณ์เรียนรู้และการใช้ ชีวิตด้วยตนเอง รู้จักคุณค่าของตัวเอง (3) การเข้าสังคม (社会参与) ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการจัดการความสัมพันธ์ของ ตนเองกับสังคม การปลูกฝังคุณธรรมและกฎระเบียบเมื่อต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Hexin Suyang Yanjiuzu 核心素养研究课题组, 2016, pp. 1-2)



ภาพ 1 แนวคิดการจัดการศึกษา “พัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน”

ที่มา. จาก 核心素养研究课题组 《你理解核心素养了吗：21世纪4C技能成课改和STEAM教育目标, by Hexin
Suyang Yanjiuzu, 2019, retrieved October 7, 2019, from http://www.sohu.com/a/167760265_99919395

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้เขียนพบว่า งานศึกษาดังกล่าวยังไม่มีผู้ใดศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มเยาวชนแนวหน้า รวมถึงการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียน จากการเรียบเรียงหลักสูตรดังกล่าวในขอบเขตนี้โดยตรง เมื่อค้นหาคำสำคัญในฐานะข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในเว็บไซต์ China National Knowledge Infrastructure หรือ CNKI ผู้เขียนพบวิทยานิพนธ์ที่วิเคราะห์เกี่ยวกับหลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มเยาวชนแนวหน้าเพียง 1 เรื่อง คือ การศึกษาความสอดคล้องระหว่างแบบเรียนวิชากิจกรรมกลุ่มเยาวชนแนวหน้า ฉบับมณฑลส่านซีกับองค์ประกอบและโครงสร้างหลักสูตร《陕西省少先队活动课教材及实施与指导纲要的一致性研究》ของหลี่ไฉเจี๋ย (李彩洁 Li Caijie, 2017) เสนอข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาความสอดคล้องในการวิเคราะห์รูปแบบของหลักสูตรซึ่งมีความสอดคล้องกัน

เมื่อสำรวจงานศึกษาของหลี่ไฉเจี๋ย พบว่า งานศึกษาดังกล่าวนั้นศึกษาเพียงการวิเคราะห์เนื้อหาของแบบเรียนกับหลักสูตรเท่านั้น ไม่ได้มีการวิเคราะห์ในประเด็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเยาวชนที่สะท้อนในหลักสูตรแต่อย่างใด หากแต่งานศึกษานี้ผู้เขียนมุ่งศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเยาวชนจีนที่ถูกสะท้อนผ่านการศึกษาหลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มเยาวชนแนวหน้าเพื่อให้เห็นเป้าประสงค์และความต้องการของรัฐในการเรียบเรียงหลักสูตรดังกล่าว

อภิปรายผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์หลักสูตรผ่านกรอบการจัดการศึกษา “พัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน” (全面发展 的人) ของคณะกรรมการวิจัยด้านการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการในองค์รวมพบว่า หลักสูตรการศึกษาวิชากิจกรรมกลุ่มเยาวชนแนวหน้าสะท้อนการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเยาวชนจีน 4 ประการ คือ (1) การสร้างจิตวิญญาณความกลมเกลียว (2) การมีคุณธรรม (3) การเป็นผู้รู้พื้นฐานของหลักการเมือง และ (4) การเป็นผู้มีทิศทางในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับแนวทางเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติที่จะต้องยืนหยัด

ในการขึ้นนำของลัทธิมาร์กซ์ ลัทธิเลนิน แนวคิดของเหมาเจ๋อตง รวมถึงทฤษฎีการสร้าง ลัทธิสังคมนิยมอัตลักษณ์จีน เคารพหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญ และพัฒนากิจการทางการศึกษาภายใต้ลัทธิสังคมนิยม (Legislative Affairs Office of the State Council of the People's Republic of China, 2017, p. 37) ของกฎหมายการศึกษาแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国教育法 Education Law of the People's Republic of China) (แก้ไขฉบับที่ 2) ลงวันที่ 27 ธันวาคม ปี ค.ศ. 2015 มีกรอบเนื้อหาของการเรียบเรียงหลักสูตรที่ปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในเยาวชน ดังนี้

1. การสร้างจิตวิญญาณความกลมเกลียว

จากการวิเคราะห์หลักสูตรที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างจิตวิญญาณความกลมเกลียวในหลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มเยาวชนแนวหน้า พบว่า หลักสูตรมีการเรียบเรียงโครงสร้างบ่มเพาะเยาวชนในคุณลักษณะด้านการสร้างจิตวิญญาณความกลมเกลียวใน 2 ประเด็น คือ (1) การเรียนรู้ค่านิยมการเป็นสมาชิกกลุ่มเยาวชนแนวหน้า และ (2) เรียนรู้การเป็นหมู่คณะ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 การเรียนรู้ค่านิยมการเป็นสมาชิกกลุ่มเยาวชนแนวหน้า

โครงสร้างหลักสูตรมีการเรียบเรียงโครงสร้างให้ผู้ศึกษาในหลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มเยาวชนแนวหน้าเรียนรู้ค่านิยมการเป็นสมาชิกกลุ่มเยาวชนแนวหน้า ซึ่งค่านิยมจะเป็นกรอบมโนทัศน์ของความเชื่อหรือหลักการที่เป็นนามธรรม ทั้งยังเป็นจิตวิญญาณหลักของมวลชนในชาติ เป็นสิ่งที่สมาชิกของสังคมหรือกลุ่มยึดถือร่วมกัน และใช้เป็นเครื่องช่วยตัดสินใจรวมถึงกำหนดการกระทำของตน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 796) นอกจากนี้ ผู้เรียนยังต้องรู้จักข้อมูลเกี่ยวกับกิจการของตน เช่น เรียนรู้การจัดพิธีการเข้าเป็นสมาชิกกิจการกลุ่มเยาวชนแนวหน้า การจัดประเภทหมู่สมาชิก การเรียนรู้เกี่ยวกับตราสัญลักษณ์ของกิจการ รวมถึงความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกิจการและข้อบังคับของสมาชิกกิจการกลุ่มเยาวชนแนวหน้า มีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์จีน สันนิบาตเยาวชนพรรคคอมมิวนิสต์จีนและกลุ่มเยาวชนแนวหน้า เรียนรู้ และเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของกลุ่มเยาวชนแนวหน้า รวมถึงบุคคลผู้เป็นแบบอย่างที่ดีในประวัติศาสตร์พรรคคอมมิวนิสต์จีน

1.2 เรียนรู้การเป็นหมู่คณะ

หลักสูตรออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้จักการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ เช่น ธรรมเนียมปฏิบัติ การเลือกหัวหน้ากอง การเผยแพร่กิจกรรม “กล่าวจุดเด่น พุดจุดพร่อง สองมือประสาน ก้าวหน้าไปด้วยกัน” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสในการพูด รับฟัง แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากกิจกรรมที่ปฏิบัติถึงข้อดี และส่วนที่ยังต้องปรับปรุง สร้างนิสัยให้ผู้เรียนยอมรับตัวตน ข้อผิดพลาด รับฟังความเห็นซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ การสร้างกิจกรรมเพื่อให้สมาชิกเข้าร่วมชุมนุม เป็นการสร้างเปิดโอกาสให้เหล่าสมาชิกได้กล่าวถึงความใฝ่ฝันและแนวปฏิบัติเพื่อพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น

2. การมีคุณธรรม

จากการวิเคราะห์หลักสูตรที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการมีคุณธรรมในหลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มเยาวชนแนวหน้าพบว่า หลักสูตรมีการเรียบเรียงโครงสร้างบ่มเพาะเยาวชนในคุณลักษณะการมีคุณธรรมซึ่งหมายถึง หลักในการประพฤติตนเพื่อการเป็นพลเมืองที่ดีต่อสังคมและประเทศชาติ ใน 2 ประเด็น คือ (1) การเคารพกฎหมายต่อชาติและสังคม และ (2) การมีคุณธรรมต่อผู้อื่น มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การเคารพกฎหมายต่อชาติและสังคม

หลักสูตรมีการปลูกฝังหลักทางคุณธรรมภายใต้ระบอบสังคมนิยม ซึ่งหลักคุณธรรมดังกล่าว คือการผสมผสานหลักคุณธรรมดั้งเดิมอันดีงามของจีนกับแนวคิดความเป็นสังคมนิยมของประเทศจีนสมัยใหม่ เช่น การบ่มเพาะเยาวชนให้รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นตั้งแต่เยาว์วัย การเรียนรู้และปฏิบัติตามค่านิยมหลักสังคมนิยมการบ่มเพาะคุณธรรม “ความเคร่งครัด” และ “ความตรง” การเรียนรู้คุณธรรมอันดีงามในรากความเป็นจีนรู้จักเผยแพร่อัตลักษณ์ความเป็นสังคมนิยม เคารพกฎหมาย กฎระเบียบ การบ่มเพาะหลักนิติธรรม และรู้สำนึกในการทวงหน้การของชาติ

2.2 การมีคุณธรรมต่อผู้อื่น

นอกจากหลักสูตรมีการปลูกฝังหลักทางคุณธรรมภายใต้หลักการสร้างคุณธรรมที่เอื้อต่อผู้อื่น ยังมีการเรียบเรียงโครงสร้างหลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มเยาวชนแนวหน้าให้ผู้เรียนรู้จักตอบแทนบุญคุณ ปฏิบัติต่อผู้อื่น มีความกตัญญูต่อบุพการี เคารพครูอาจารย์ เป็นผู้มีความรัก มีอารยธรรม รู้จักช่วยเหลือคนอื่น ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความตรง รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รักในความสามัคคี รักในการช่วยเหลือผู้พิการ การเอาใจใส่เด็กยากไร้และเด็กพลัดถิ่น เป็นผู้รักในการเป็นอาสาสมัครบริการ และมีความรับผิดชอบในหน้าที่ความเป็นพลเมืองของสังคม

3. การเป็นผู้รู้พื้นฐานของหลักการเมือง

จากการวิเคราะห์หลักสูตรที่มีความเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะการเป็นผู้รู้พื้นฐานของหลักการเมือง ในหลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มเยาวชนแนวหน้า พบว่า หลักสูตรมีการเรียบเรียงโครงสร้างบ่มเพาะเยาวชน ในด้านการเป็นผู้รู้พื้นฐานของหลักการเมือง ใน 2 ประเด็น คือ (1) เข้าใจความเป็นสังคมนิยมและรู้หลักการของพรรคคอมมิวนิสต์จีน (2) รู้จักหลักการพื้นฐานความเป็นชาติและระเบียบวัฒนธรรมของชาติ มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 เข้าใจความเป็นสังคมนิยมและรู้หลักการของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

หลักสูตรออกแบบให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่คณะกรรมาธิการกลางพรรคคอมมิวนิสต์และประธานาธิบดีสีจิ้นผิงคาดหวังและร้องขอ ให้เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในพรรคคอมมิวนิสต์จีน รักและเชื่อฟังคำสอนของพรรคคอมมิวนิสต์ เดินตามรอยพรรคคอมมิวนิสต์ หมั่นเรียนรู้ทันเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของพรรคคอมมิวนิสต์ เหล่าวีรชน รวมถึงเหล่าวีรชนน้อยเพื่อที่จะเข้าใจคุณสมบัติและเป้าหมายสูงสุดของพรรคคอมมิวนิสต์จีน เข้าใจเกี่ยวกับลัทธิสังคมนิยมอัตลักษณ์จีน รวมถึงการสร้างควมศรัทธาต่อลัทธิคอมมิวนิสต์

3.2 รู้จักหลักการพื้นฐานความเป็นชาติและระเบียบวัฒนธรรมของชาติ

นอกจากการสร้างความเข้าใจให้ผู้เรียนต่อความเป็นสังคมนิยมและรู้หลักการของพรรคคอมมิวนิสต์จีนแล้ว หลักสูตรยังออกแบบให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกรักถิ่นเกิด รักษาความสะอาด รวมถึงทรัพยากรทางธรรมชาติของชุมชนและประเทศชาติ เรียนรู้ที่จะสร้างประเทศจีนสู่การเป็นจีนใหม่และความสำเร็จ ในการปฏิรูปประเทศ เรียนรู้ประวัติศาสตร์ การพัฒนาชาติ เรียนรู้วัฒนธรรมอันดีของชนชาติ เรียนรู้ประวัติศาสตร์จีนสมัยใหม่ รู้จักปณิธาน “ความฝันประเทศจีน” ซึ่งเป็นปณิธานสำคัญในการพัฒนาชาติของประธานาธิบดีสีจิ้นผิงที่ต้องการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวจีนและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเส้นทางพัฒนาความฝันประเทศจีน และให้ผู้เรียนรู้จักเป็นผู้สร้างพลังความเป็นชาติจีน

4. การเป็นผู้มีทิศทางในการดำเนินชีวิต

จากการวิเคราะห์หลักสูตรที่มีความเกี่ยวข้องกับการเป็นผู้มีทิศทางในการดำเนินชีวิต ในหลักสูตรวิชา กิจกรรมกลุ่มเยาวชนแนวหน้า สะท้อนการเรียบเรียงโครงสร้างบ่มเพาะเยาวชนในคุณลักษณะการเป็นผู้มีทิศทาง

ในการดำเนินชีวิตใน 2 ประเด็น คือ (1) การเป็นผู้หมั่นศึกษา รักในการลงแรง และ (2) การรู้ทันใช้ชีวิตในสังคมยุคใหม่ มีรายละเอียดดังนี้

4.1 การเป็นผู้หมั่นศึกษา รักในการลงแรง

โครงสร้างหลักสูตรยังเรียบเรียงให้ผู้เรียนเป็นผู้ขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียนมีจิตสำนึกในการลงแรง และรู้จักปฏิบัติตนเป็นจิตอาสา น้อย มีการบ่มเพาะแนวคิดเกี่ยวกับการลงแรงเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักการช่วยเหลือผู้อื่น และอุมุขผลประโยชน์ของประชาชนจีนในชาติ เคารพบุคลุณในชนชั้นแรงงาน รู้จักที่จะลงแรงและกระตือรือร้นที่จะลงแรง หมั่นเพียรศึกษาตำราทั้งในและนอกชั้นเรียน หมั่นคิดวิเคราะห์ และรู้จักการตั้งคำถาม

4.2 การเป็นผู้รู้ทันใช้ชีวิตในสังคมยุคใหม่

สำหรับการใช้ชีวิตในสังคม หลักสูตรออกแบบให้ผู้เรียนเข้าทันสื่อ รู้จักการใช้สื่อออนไลน์ รู้จักเป็นผู้ท่องโลกออนไลน์ที่ดีตั้งแต่เยาว์วัยสอดคล้องกับทักษะสำคัญในด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (computing and media literacy) ทั้งยังต้องมึนึสัรักการอ่าน รวมถึง การรู้จักดูแลและมีความรับผิดชอบต่อตนเอง

จากการวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้าข้างต้น ผู้เขียนตั้งข้อสังเกตประการหนึ่งเกี่ยวกับการเรียบเรียงโครงสร้างหลักสูตรในรายวิชาดังกล่าว กล่าวคือ หลักสูตรหลอหล่อมและสร้างคุณลักษณะทางจิตวิญญาณความเป็นชาติจีนและเน้นการสร้างคุณธรรม ทั้งสองคุณลักษณะที่กล่าว ล้วนตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นสังคมนิยมที่จะสร้างให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะเข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบและแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิด “การพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน” ใน 3 ด้าน กล่าวคือ การพัฒนาพื้นฐานทางวัฒนธรรม เพื่อเรียนรู้และรักษาระเบียบทางวัฒนธรรมภายใต้ความเป็นสังคมนิยม การพัฒนาผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นเจ้าของชุดความรู้ และรู้เท่าทันเทคโนโลยีในการค้นคว้าข้อมูล และ มีทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมถึงคุณลักษณะการพัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักการเข้าสังคมเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักเคารพตนเองและผู้อื่น มีคุณธรรมต่อผู้อื่นและสังคม

นอกจากการปรากฏเนื้อหาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากหลักสูตรข้างต้นแล้ว แนวคิดดังกล่าวยังได้รับการประกอบเป็นสื่อทางการศึกษาอย่างแบบเรียนวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้า สำหรับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ได้สะท้อนจากหลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้า ผู้เขียนพบการเรียบเรียงและกระบวนการออกแบบเนื้อหา รวมถึงการสร้างกิจกรรมประกอบการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้า ในประเด็นการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในผู้เรียน

แบบเรียนกลางวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้า 《少先队活动》 (Young Pioneers' Activities) ได้รับการเรียบเรียงและประกาศใช้ เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม ปี 2017 โดยคณะกรรมการบริหารแห่งชาติกิจการกลุ่มยุวชนแนวหน้า (Office of the National Youth Work Committee, 2017) โดยมอบหมายให้สำนักพิมพ์เด็กและเยาวชนแห่งประเทศจีน (中国少年儿童出版社 China children's press) ซึ่งเป็นสำนักพิมพ์กลางของรัฐเป็นผู้ตีพิมพ์แบบเรียนชุดดังกล่าว ดังตาราง 1 แสดงข้อมูลของแบบเรียนวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้าของสำนักพิมพ์เด็กและเยาวชนแห่งประเทศจีน

ตาราง 1 ข้อมูลของแบบเรียนวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้า สำนักพิมพ์เด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย

เล่มที่	ชื่อแบบเรียน ระดับชั้นของแบบเรียน	ปีที่จัดพิมพ์
1	Young Pioneers' Activities Grade 1-A 《少先队活动 一年级上册》	2017
2	Young Pioneers' Activities Grade 1-B 《少先队活动 一年级下册》	2018
3	Young Pioneers' Activities Grade 2-A 《少先队活动 二年级上册》	2017
4	Young Pioneers' Activities Grade 2-B 《少先队活动 二年级下册》	2018
5	Young Pioneers' Activities Grade 3-A 《少先队活动 三年级上册》	2017
6	Young Pioneers' Activities Grade 3-B 《少先队活动 三年级下册》	2018
7	Young Pioneers' Activities Grade 4-A 《少先队活动 四年级上册》	2017
8	Young Pioneers' Activities Grade 4-B 《少先队活动 四年级下册》	2018
9	Young Pioneers' Activities Grade 5-A 《少先队活动 五年级上册》	2017
10	Young Pioneers' Activities Grade 5-B 《少先队活动 五年级下册》	2018
11	Young Pioneers' Activities Grade 6-A 《少先队活动 六年级上册》	2017
12	Young Pioneers' Activities Grade 6-B 《少先队活动 六年级下册》	2018
13	Young Pioneers' Activities Grade 7-A 《少先队活动 七年级上册》	2017
14	Young Pioneers' Activities Grade 7-B 《少先队活动 七年级下册》	2018
15	Young Pioneers' Activities Grade 8-A 《少先队活动 八年级上册》	2017
16	Young Pioneers' Activities Grade 8-B 《少先队活动 八年级下册》	2018

จากตาราง 1 ปรากฏข้อมูลแบบเรียนหลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้า ทั้งหลักสูตร จำนวน 16 เล่ม โดยเล่ม A (上) ทุกระดับชั้นทำการตีพิมพ์ในปี 2017 และเล่ม B (下) ทุกระดับชั้นทำการตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 2018 ทั้งนี้ รูปแบบของเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรและมุ่งสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้ง 4 ประการ ได้แก่ (1) การสร้างจิตวิญญาณความกลมเกลียว (2) การมีคุณธรรม (3) การเป็นผู้รู้พื้นฐานของหลักการเมือง และ (4) การเป็นผู้มีทิศทางในการดำเนินชีวิตให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนเช่นเดียวกัน

จากการเรียบเรียงแบบเรียนที่มีความสอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตร ปรากฏข้อมูลตามตาราง ดังนี้ ตาราง 2 แสดงตัวอย่างเนื้อหาคุณลักษณะการสร้างจิตวิญญาณความกลมเกลียว ตาราง 3 แสดงตัวอย่างเนื้อหาคุณลักษณะการมีคุณธรรม ตาราง 4 แสดงตัวอย่างเนื้อหาคุณลักษณะการเป็นผู้รู้พื้นฐานของหลักการเมือง และตาราง 5 แสดงตัวอย่างเนื้อหาคุณลักษณะการเป็นผู้มีทิศทางในการดำเนินชีวิต

ตาราง 2 ตัวอย่างเนื้อหาคุณลักษณะการสร้างจิตวิญญาณความกลมเกลียว

ระดับชั้น	หน่วยการเรียนรู้	บทเรียน	สาระสำคัญในบทเรียน
1-A	รู้จักกิจการ กลุ่มเยาวชนแนวหน้า	การสำรวจครั้งใหญ่ใน ห้องเรียนกิจการกลุ่มเยาวชน แนวหน้า	ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกิจการของตน เช่น การเรียนรู้เกี่ยว ตราสัญลักษณ์ของกิจการ ธงประจำกิจการ
1-B	เข้าเป็นสมาชิกกิจการ กลุ่มเยาวชนแนวหน้า	วันนี้หนูเข้าเป็นสมาชิก กิจการกลุ่มเยาวชน แนวหน้า	ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดพิธีการเข้าเป็นสมาชิกกิจการกลุ่ม เยาวชนแนวหน้า
2-B	เก็บเกี่ยวและพัฒนา	กล่าวจุดเด่น จุดจุดพร่อง สองมือผสาน ก้าวหน้าไป ด้วยกัน	ร่วมกันอภิปรายและนำเสนอข้อชี้แนะ จากการดำเนิน กิจกรรม ต่อข้อดีและข้อที่ต้องพัฒนา
7-B	พรรคคอมมิวนิสต์ สันนิบาตเยาวชน คอมมิวนิสต์จีน กิจการกลุ่มเยาวชนแนวหน้า ล้วนสัมพันธ์กัน	ธงกิจการนำพาพวกเรารุก ไปข้างหน้า	ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์ สันนิบาตเยาวชนพรรคคอมมิวนิสต์และกิจการกลุ่มเยาวชน แนวหน้า
8-B	ผ้าพันคอปลิวไสว ตรากิจการเจิดจรัส	พิธีออกจากกลุ่มกิจการ	การจัดพิธีการออกจากกิจการก่อนที่จะสิ้นสุดการเป็น สมาชิกกิจการกลุ่มเยาวชนแนวหน้า

จากการสำรวจข้อมูลในตาราง 2 พบว่า การสร้างคุณลักษณะจิตวิญญาณความกลมเกลียวปรากฏอยู่ในทุกระดับชั้นการศึกษา การออกแบบสาระสำคัญในบทเรียนมีการเน้นให้ผู้เรียนทราบตัวตนของตนเองในฐานะที่เป็นเยาวชนจีนผู้ศึกษาหลักสูตรดังกล่าว ทั้งข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกิจการกลุ่มเยาวชนแนวหน้า ตราสัญลักษณ์ ธงประจำกิจการ รวมถึง พิธีการเข้าและออกจากการเป็นสมาชิกกิจการกลุ่มเยาวชนแนวหน้า โดยหลักสูตรยังออกแบบเนื้อหาที่ชี้ให้เห็นถึงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กับองค์กรเยาวชนในชาติ

ตาราง 3 ตัวอย่างเนื้อหาคุณลักษณะการมีคุณธรรม

ระดับชั้น	หน่วยการเรียนรู้	บทเรียน	สาระสำคัญในบทเรียน
1-B	เข้าเป็นสมาชิกกิจการ กลุ่มเยาวชนแนวหน้า	จงบำเพ็ญประโยชน์ เมื่อเป็นสมาชิก	รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น รักในการเป็นอาสาสมัครบริการ
2-A	ขอพระคุณคุณครู	สร้างความประหลาดใจ ให้คุณครู	การเคารพครูอาจารย์ และช่วยเหลือครูอาจารย์ เมื่อมีโอกาส
4-A	รักษาคำสัตย์ เคารพใน กฎระเบียบ	ไม่มีระเบียบ ไม่ประสาบ ผลสำเร็จ	การรู้จักเคารพกฎหมายและกฎระเบียบของประเทศ เช่น การจราจร การปฏิบัติกฎของสถานที่ราชการ
4-B	สายธารขุนเขาและ ป่า ไม้ ภายในปิตุภูมิอัน แสนงาม	รักษาสีงแวดล้อม คือ ภารกิจของพวกเรา	การเป็นผู้ที่มีจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อมใกล้ตัวของตน รู้หน้าที่ ในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อ รักษาทรัพยากรทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว
6-B	หลักนิติธรรม คำจูนชาติ	หลักนิติธรรมจีน	การสร้างองค์ความรู้ให้ผู้เรียนรู้จักหลักนิติธรรมของชาติ ตระหนักในหลักนิติธรรมของตน

จากการสำรวจข้อมูลในตาราง 3 พบว่า การสร้างคุณลักษณะการมีคุณธรรม ปรากฏในเนื้อหาของหลักสูตร เกือบทุกระดับชั้นการศึกษาเช่นเดียวกัน การออกแบบเนื้อหาของแบบเรียนเน้นสร้างคุณธรรมภายใต้กรอบความเป็นสังคมนิยมใน 2 ประการ คือ คุณธรรมต่อสังคม เช่น การรู้จักเคารพกฎหมายและกฎระเบียบของประเทศ การเป็นผู้ที่รู้จักมีจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวของตน รวมถึงการมีคุณธรรมต่อผู้อื่น เช่น การรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น การเคารพครูอาจารย์ กรอบแนวทางดังกล่าวจะหล่อหลอมให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่เคารพตามกฎหมาย ธรรมเนียม ประเพณี และแนวปฏิบัติของสังคมและชาติอย่างเคร่งครัด

ตาราง 4 ตัวอย่างเนื้อหาคุณลักษณะการเป็นผู้รู้พื้นฐานของหลักการเมือง

ระดับชั้น	หน่วยการเรียนรู้	บทเรียน	สาระสำคัญในบทเรียน
1-B	คุณปู่สี หนูรักท่าน	บอกเล่าความในใจต่อคุณปู่สี	ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ และปฏิบัติตามความคาดหวังของประธานาธิบดีสีจิ้นผิง
2-A	ผ้าพันคอแดง ผักไฟ พรรคคอมมิวนิสต์	พรรคคือแสงอาทิตย์ หนูคือมวลผลกา	การเชื่อมั่นพรรคคอมมิวนิสต์ เชื่อคำสอน และเดินตามรอยพรรคคอมมิวนิสต์
3-A	วัฒนธรรมโบราณอันติ งามรอบตัวเรา	หวนกลับถิ่นเก่า เล่าเรื่อง วันไหว้พระจันทร์	ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมอันติของชนชาติจีน เช่น แนวปฏิบัติ เทศกาลไหว้พระจันทร์
3-A	เกียรติภูมิสูงส่ง เหล่า กลุ่มยุวชนแนวหน้า	วีรบุรุษน้อย ผู้เกรียงไกร	นิทานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของพรรคคอมมิวนิสต์ รวมถึงประวัติของเหล่าวีรชนและเหล่าวีรชนน้อย
5-B	เหล่าชนเผ่า เราคือ ครอบครัวเดียวกัน	ทั้ง 56 ชนชาติ เราคือ ครอบครัว	ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวชนชาติจีน ความสามัคคีในชนชาติ
8-B	ริเริ่มสร้างสรรค์ “ความฝันประเทศจีน”	ผู้สร้างอันเกรียงไกร	เข้าใจในเส้นทางพัฒนาความฝันประเทศจีน รู้จักการเป็นผู้เผยแพร่จิตวิญญาณความเป็นจีน

จากการสำรวจข้อมูลในตาราง 4 พบว่า การสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้รู้พื้นฐานของหลักการเมือง ปรากฏในระดับการศึกษาปีที่ 1-6 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) เป็นส่วนใหญ่ เน้นสร้างการเรียนรู้ข้อมูลพื้นฐานของหลักการเมือง แนวคิดสังคมนิยม แนวคิดของพรรคคอมมิวนิสต์ รวมถึงการเชื่อฟังตามคำชี้แนะของประธานาธิบดีสีจิ้นผิง นอกจากนี้ แบบเรียนยังสร้างระบบการรับรู้ด้านสภาพทางภูมิศาสตร์ และระบบชาติพันธุ์ให้กับผู้เรียน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับชนชาติจีน เพื่อหล่อหลอมความสามัคคีให้เกิดขึ้นระหว่างชนชาติที่อาศัยภายใต้แผ่นดินเดียวกัน

ตาราง 5 ตัวอย่างเนื้อหาคุณลักษณะการเป็นผู้มีทิศทางในการดำเนินชีวิต

ระดับชั้น	หน่วยการเรียนรู้	บทเรียน	สาระสำคัญในบทเรียน
2-A	พวกเราคือเจ้าของบ้านกิจการ กลุ่มยุวชนแนวหน้า	บริการทุกท่าน ฉันททำได้	รู้จักปฏิบัติตนเป็นจิตอาสาบ่อย
2-A	รักเรียน รักสร้างสรรค์	ไขความลับของ วิทยาศาสตร์	หมั่นเพียรศึกษาดำรงทั้งในและนอกชั้นเรียน หมั่นคิด วิเคราะห์ และรู้จักการตั้งคำถาม
3-A	ความปลอดภัยใกล้ตัวหนูทำได้	ความปลอดภัยในโลก ออนไลน์	บ่มเพาะการใช้สื่อออนไลน์ รู้จักเป็นผู้ท่อกโลก ออนไลน์ที่ดีตั้งแต่เยาว์วัย

ตาราง 5 (ต่อ)

ระดับชั้น	หน่วยการเรียนรู้	บทเรียน	สาระสำคัญในบทเรียน
4-A	ฉันผูกมิตรกับศิลปะ	ตะลุยกแดนสารพันงานศิลป์	การรังสรรค์และฝึกออกแบบงานศิลปะเพื่อสร้างสุนทรีภาพให้แก่ตน
5-B	เทคโนโลยีตอบแทนฝันของชาติ	“เดอะ สตาร์” แฟนหานักประดิษฐ์	การใช้เทคโนโลยียุคใหม่เพื่อการสร้างสรรค์ผลงานจากการประดิษฐ์นวัตกรรมเล็ก ๆ
7-A	ฉันคืออาสาสมัครอันภาคภูมิ	ปฏิบัติการ อาสาสมัครน้อย	ปฏิบัติตนเป็นผู้มีจิตสาธารณะ บ่มเพาะการเป็นผู้รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น

จากการสำรวจข้อมูลในตาราง 5 พบว่า การสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีทิศทางการดำเนินชีวิต ปรากฏในระดับการศึกษาปีที่ 1-6 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) เป็นส่วนใหญ่ เน้นการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อฝึกให้ผู้เรียนเป็นนักคิด ดังปรากฏรูปแบบกิจกรรม “เดอะ สตาร์” แฟนหานักประดิษฐ์เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักสร้างนวัตกรรมหรือแนวคิด ทฤษฎีใหม่ ๆ ที่จะสามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตน

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดของหลักสูตรการศึกษาวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้า สะท้อนการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเยาวชนจีนให้เห็นว่า แนวทางการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งสี่ตามกรอบการพัฒนาแนวคิดการจัดการศึกษา “พัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน” ของคณะกรรมการวิจัยด้านการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในผู้เรียนกระทรวงศึกษาธิการ คือ (1) การสร้างจิตวิญญาณความกลมเกลียว (2) การมีคุณธรรม (3) การเป็นผู้รู้พื้นฐานของหลักการเมือง และ (4) การเป็นผู้มีทิศทางการดำเนินชีวิตแสดงให้เห็นเป้าหมายหลักของการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่เยาวชนจีนที่เน้นคุณลักษณะทางคุณธรรมและจิตวิญญาณความเป็นชาติ โดยกระจายกรอบเนื้อหาทั้ง 4 คุณลักษณะ ในทุกระดับชั้น หากแต่มีการปรับรูปแบบของกิจกรรมและการใช้ภาษาให้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน ภายใต้การศึกษา ในศตวรรษที่ 21 หลักสูตรยังคงยึดระเบียบแนวทางการศึกษาสมัยใหม่ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูผู้ดูแลกิจกรรมทำหน้าที่เป็นผู้ร่วมสร้างและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดขึ้น

ทั้งนี้ กระบวนการสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในเยาวชน นอกจากจะเป็นการพัฒนาศักยภาพทางกาย และการปลูกฝังคุณลักษณะทางจิตวิญญาณในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นชาติแล้ว หลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้ายังสะท้อนทัศนะให้เห็นเพิ่มเติมบางประการ กล่าวคือ การขึ้นนำกรอบความคิดของเยาวชนให้ปฏิบัติตาม อันจะเป็นส่วนสำคัญในการแสดงค่านิยมอันพึงประสงค์ตามที่รัฐต้องการ ทั้งการรักในพรรคคอมมิวนิสต์ รักประเทศปิตุภูมิ และรักในประชาชาติจีน

ข้อเสนอแนะ

หลักสูตรการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเยาวชนจีนในศตวรรษที่ 21 ที่ได้รับการจัดการเรียนสอนผ่านหลักสูตรวิชากิจกรรมกลุ่มยุวชนแนวหน้า เป็นเพียงหนึ่งมุมมองที่สะท้อนให้เห็นภาพของกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในเยาวชนเท่านั้น เพื่อให้เห็นภาพองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีความชัดเจนมากขึ้น ควรมี

การศึกษาข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ประกอบเพิ่มเติม เช่น การศึกษาจากแบบเรียน หรือสื่อสาธารณะ ที่สะท้อนการกลมเกลียว และปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในเยาวชน โดยการศึกษาข้อมูลจากหลายแหล่งประกอบกันจะให้เห็นกระบวนการหล่อหลอมคุณลักษณะของเยาวชนที่มีความลึกซึ้งและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ทิพย์พาร ดันติสุนทร. (2555). *การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายศึกษา.
- พัฒนา ชัชพงศ์. (2541). *ทฤษฎีและปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, คณะศึกษาศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย*. กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- สรี กุ้ยเซียง (เขียน). (2562). *โครงสร้างทฤษฎีแนวคิดสังคมนิยมอัตลักษณ์จีน*. (ปิยมาศ สรรพวีรพงศ์, ผู้แปล). กรุงเทพมหานคร: แสงดาว.
- สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล. (2561). *ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. ค้นเมื่อ 30 ธันวาคม 2562, จาก <https://www.truelookpanya.com/blog/content/66054/-teaartedu-teaart-teaarttea->
- China Young Pioneers National Working Commission. (2017). *Young pioneers' activities grade 2-A*. Beijing: China Children's Press. (中国少年先锋队全国工作委员会《少先队活动 二年级上册》, 北京: 中国少年儿童出版社, 2017 年版.)
- China Young Pioneers National Working Commission. (2017). *Young pioneers' activities grade 3-A*. Beijing: China Children's Press. (中国少年先锋队全国工作委员会《少先队活动 三年级上册》, 北京: 中国少年儿童出版社, 2017 年版.)
- China Young Pioneers National Working Commission. (2017). *Young pioneers' activities grade 4-A*. Beijing: China Children's Press. (中国少年先锋队全国工作委员会《少先队活动 四年级上册》, 北京: 中国少年儿童出版社, 2017 年版.)
- China Young Pioneers National Working Commission. (2017). *Young pioneers' activities grade 5-A*. Beijing: China Children's Press. (中国少年先锋队全国工作委员会《少先队活动 五年级上册》, 北京: 中国少年儿童出版社, 2017 年版.)
- China Young Pioneers National Working Commission. (2017). *Young pioneers' activities grade 6-A*. Beijing: China Children's Press. (中国少年先锋队全国工作委员会《少先队活动 六年级上册》, 北京: 中国少年儿童出版社, 2017 年版.)
- China Young Pioneers National Working Commission. (2017). *Young pioneers' activities grade 7-A*. Beijing: China Children's Press. (中国少年先锋队全国工作委员会《少先队活动 七年级上册》, 北京: 中国少年儿童出版社, 2017 年版.)

- China Young Pioneers National Working Commission. (2017). *Young pioneers' activities grade 8-A*. Beijing: China Children's Press. (中国少年先锋队全国工作委员会《少先队活动 八年级上册》，北京：中国少年儿童出版社, 2017 年版.)
- China Young Pioneers National Working Commission. (2018). *Young pioneers' activities grade1-A*. Beijing: China Children's Press. (中国少年先锋队全国工作委员会《少先队活动 一年级上册》，北京：中国少年儿童出版社, 2018 年版.)
- China Young Pioneers National Working Commission. (2018). *Young pioneers' activities grade 1-B*. Beijing: China Children's Press. (中国少年先锋队全国工作委员会《少先队活动 一年级下册》，北京：中国少年儿童出版社, 2018 年版.)
- China Young Pioneers National Working Commission. (2018). *Young pioneers' activities grade 2-B*. Beijing: China Children's Press. (中国少年先锋队全国工作委员会《少先队活动 二年级下册》，北京：中国少年儿童出版社, 2018 年版.)
- China Young Pioneers National Working Commission. (2018). *Young pioneers' activities grade 3-B*. Beijing: China Children's Press. (中国少年先锋队全国工作委员会《少先队活动 三年级下册》，北京：中国少年儿童出版社, 2018 年版.)
- China Young Pioneers National Working Commission. (2018). *Young pioneers' activities grade 4-B*. Beijing: China Children's Press. (中国少年先锋队全国工作委员会《少先队活动 四年级下册》，北京：中国少年儿童出版社, 2018 年版.)
- China Young Pioneers National Working Commission. (2018). *Young pioneers' activities grade 5-B*. Beijing: China Children's Press. (中国少年先锋队全国工作委员会《少先队活动五年级下册》，北京：中国少年儿童出版社, 2018 年版.)
- China Young Pioneers National Working Commission. (2018). *Young pioneers' activities grade 6-B*. Beijing: China Children's Press. (中国少年先锋队全国工作委员会《少先队活动 六年级下册》，北京：中国少年儿童出版社, 2018 年版.)
- China Young Pioneers National Working Commission. (2018). *Young pioneers' activities grade 7-B*. Beijing: China Children's Press. (中国少年先锋队全国工作委员会《少先队活动七年级下册》，北京：中国少年儿童出版社, 2018 年版.)
- China Young Pioneers National Working Commission. (2018). *Young pioneers' activities grade 8-B*. Beijing: China Children's Press. (中国少年先锋队全国工作委员会《少先队活动 八年级下册》，北京：中国少年儿童出版社, 2018 年版.)
- Hexin Suyang Yanjiuzu 核心素养研究课题组《中国学生发展核心素养》，载《中国教育学刊》2016年第10期.
- Institute of Linguistics, CASS. (2016). *Modern Chinese dictionary* (7th ed.). Beijing: The Commercial Press. (中国社会科学院语言研究所词典编辑室《现代汉语词典第7版》北京：商务印书馆 2016 年版.)

- Legislative Affairs Office of the State Council of the People's Republic of China. (2017). *Compulsory education law of the people's republic of China*. Beijing: China Legal Publishing House. (国务院法制办公室《中华人民共和国义务教育法》北京：中国法制出版社2017 年版.)
- Li Caijie 李彩洁《陕西省少先队活动课教材及实施与指导纲要的一致性研究》，陕西师范大学硕士学位论文2017 年。
- Office of the National Youth Work Committee. (2017). *Notice on using the young pioneers' activities textbooks*. Retrieved May 31, 2019, from http://www.sohu.com/a/145974830_787153
- The Chinese Young Pioneers National Working Commission. (2015). *Notice on using the young pioneers' activities curriculum*. Retrieved October 15, 2019, from http://61.gqt.org.cn/wjk/2015/zsf/201509/t20150930_747964.html

การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียน Constructing an Environment to Facilitate Learning Process

รัตนา กาญจนพันธุ์¹
Ratana Karnjanapun

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอมุมมองเกี่ยวกับหลักการและกลยุทธ์การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียน นักการศึกษา ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและปรัชญาการศึกษา สภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อผู้เรียน

บทความนี้ยังได้กล่าวถึงกลยุทธ์การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางจิตวิทยาที่เหมาะสม ส่งเสริมสุขภาพกายที่แข็งแรง สุขภาพจิตที่ดีของผู้เรียน การพัฒนาสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาจะส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ ระเบียบวินัย รับผิดชอบ มีเพื่อน มีสังคม มีความรัก มีความรู้รักเป็นสุขในชีวิต

คำสำคัญ: สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้, บรรยากาศการเรียนรู้

Abstract

This article presents author's perspective on constructing a learning environment to facilitate learning process. In constructing an effective learning environment, educators must understand principles and concepts of factors impacting physical and psychological of learners.

Comfortable setting and tools availability impact both physical and psychological well-being. Moreover, the article discussed strategy for which educators can improve psychological factors which can be categorized into intelligence (i.e., knowledge, skills, attitude, activities, and discipline) and emotion and social (i.e., positive attitude, caring, trust, behavior, and social interaction). Degree of success of a particular learning environment can be indicated by learners' response to the above factors.

Keywords: Constructing an Environment, Learning Environment

¹รองศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้รับผิดชอบบทความ (corresponding author)
e-Mail: arjarnratana@gmail.com

บทนำ

สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ นักการศึกษาอาจใช้คำว่า สิ่งแวดล้อมทางการศึกษา หรือบรรยากาศทางการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ทุกสิ่งทุกอย่างที่แวดล้อมอยู่รอบ ๆ ตัวผู้เรียน ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม มีอิทธิพลและเป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกันเป็นส่วนเสริมสร้างและทำลายได้เช่นกัน (Hopland & Nyhus, 2016, p. 281)

สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ผู้บริหารและครูเห็นความสำคัญมีความรู้ความเข้าใจ และมีหลักการจัดที่เหมาะสมกับวัย ระดับและพัฒนาการของผู้เรียน จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมที่ครูวางแผนไว้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ มีความสนใจ อยากรู้ อยากเรียน มีเจตคติที่ดี มีความสุขในการเรียน ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว เช่น ครู เพื่อน สื่ออุปกรณ์ กิจกรรม ทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ เคารพกติกา การมีระเบียบวินัย สามารถควบคุมตนเองได้มากขึ้น พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาเพิ่มขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้น สามารถดำรงชีวิตในโรงเรียนด้วยความสงบสุขเป็นการสะท้อนประสิทธิภาพการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ของครูด้วย

ความหมาย

สภาพแวดล้อมเพื่อการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับพื้นที่การเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ เนื้อหา สาระ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ส่งเสริมความคิด การเสริมสร้างเสรีภาพในการแสดงออก การสัมผัสการปฏิบัติ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมที่เอื้อ ทำให้ผู้เรียนมีความสุข มีความสนใจ จิตใจกระตือรือร้น รู้จักหน้าที่ มีวินัย รับผิดชอบ ในการเรียน ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่อการเรียนรู้ ทักษะ และทัศนคติต่อการเรียนรู้ ส่วนผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในที่สุด

สภาพแวดล้อมหรือสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยสภาพบรรยากาศ มีทั้งสิ่งมีชีวิต และไม่มีชีวิต เช่น บรรยากาศ มนุษย์ และมนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่เป็นรูปแบบมองเห็นได้ และนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้ เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา กฎหมาย ระบบเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง เป็นต้น

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมในสถานศึกษา ในห้องเรียน รวมถึงเงื่อนไขสภาพบรรยากาศที่มีผลต่อการเรียนรู้ แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ทันสมัย การเรียนรู้ การนำวิทยาการไปใช้ในการเรียนการสอน และความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ผู้บริหาร

สุกฤษฎี อัญบุตร (2555, หน้า 34) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อม หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับการเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับเพื่อน รวมทั้งความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาดของอาคารสถานที่ การจัดอำนวยความสะดวก และความปลอดภัย ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้นักศึกษา สามารถพัฒนาตนเองให้ไปสู่จุดหมายตามที่สถาบันนั้น ๆ กำหนดได้

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สร้างสรรค์ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ส่วนการเรียนรู้เป็นการ กิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้ ความหลากหลาย ความคิดสร้างสรรค์ เสรีภาพในการแสดงออก

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบๆ ตัวผู้เรียนที่สามารถมองเห็นได้ หรือให้สามารถมองเห็นได้เป็นสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน และอำนวยความสะดวกหลายด้าน ทั้งด้านกายภาพ ด้านอารมณ์ ความรู้สึก ประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย ระดับ ด้านวิชาการ ค่านิยม ระเบียบวินัย อิสระภาพ ในขอบเขต เป็นต้น ที่เอื้อต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนมีความสุข สนใจ ตั้งใจ กระตือรือร้นมากขึ้น

บรรยากาศ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียน ด้านวิชาการ ด้านกายภาพ ด้านสังคม อารมณ์ ความรู้สึก ที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ และสภาวะจิตใจ ความสบายใจ และการสร้างสรรค์ ของผู้เรียน

การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้ การสัมผัส การปฏิบัติ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

กระบวนการเรียนรู้ คือ วิธีการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนโดยผ่านกระบวนการเรียนการพัฒนา เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทั้งในและนอกห้องเรียน นอกสถาน ศึกษา ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างไร มีสิ่งใดเป็น ปัจจัยสำคัญต่อการเรียนรู้ ต่อการสร้างความรู้ใหม่ ๆ และการพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และเจตคติ ของผู้เรียน เป็นกระบวนการทางสังคม ที่เกิดขึ้นได้จากการคิด การกระทำ การแก้ปัญหา การศึกษาวิจัย การตื่นตัว ความสนุกสนานท้าทาย ความผูกพัน เข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญจะกระตุ้นการเรียนรู้ และขยายขอบเขตของการ เรียนรู้ของผู้เรียนได้ดีในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงตนเอง ทั้งทางด้านเจต คติ ความรู้สึก วิถีคิด พฤติกรรม เพื่อการดำรงชีวิตที่เป็นอยู่อย่างดี มีความสงบสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ประสบการณ์การเรียนรู้ ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ได้แก่ ความเชื่อมโยงของ

1. ประสบการณ์การเรียนรู้เดิมกับเรื่องใหม่ ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการเรียนรู้
2. ความสามารถในการรับรู้ เรียนรู้ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่
3. การตรวจสอบความรู้เดิม ผู้เรียนว่าถูกต้อง สมเหตุสมผลหรือไม่ มีความจำเป็น
4. ผู้เรียนควรได้ทำงานเป็นกลุ่มเล็ก เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน
5. กิจกรรม และสถานการณ์ที่ท้าทาย สติปัญญา และศักยภาพจะทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ และนำ ความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้
6. การให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาทักษะ ทักษะคิด และควบคุมติดตามผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประเมิน และปรับปรุงการเรียนรู้ของตัวเองอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนจะรู้ว่าตนเองประสบความสำเร็จในงานที่ทำ

ความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้

การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียน เป็นบรรยากาศในชั้นเรียนที่มีผลไม่เพียงแต่ความไม่เท่าเทียมกัน ของ บุคคล กลุ่มบุคคล แต่สามารถส่งผลเชิงลบกับการเรียนรู้ของผู้เรียนความไม่สุภาพ การแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ไม่เพียงแต่จะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในห้องเรียนเท่านั้น แต่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของผู้เรียนในโรงเรียนด้วย นักเรียนได้มีความพร้อมในการเรียน มีความรู้สึก มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ไม่เครียด ไม่กลัว มั่นใจที่จะเรียนรู้เป็นการ ส่งเสริม พัฒนาการเรียนรู้ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของครู สามารถดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์และความคาดหวังของครูผู้สอน และของผู้เรียน ดังนั้น การจัดและพัฒนา สภาพแวดล้อม เพื่อส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพ

การสอนของครูและประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้ (Rubie-Davies, Stephens, & Watson, 2015, p. 1)

1. ช่วยสนับสนุนส่งเสริมในการเรียนการสอน เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้
2. ผู้สอน สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ง่าย มีระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น ถ้าผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่จัดไว้อย่างเหมาะสม มีส่วนทำให้ผู้เรียนรู้จักกำหนดบทบาทของตนเอง มีระเบียบวินัยมากขึ้น
3. ช่วยทำให้ผู้สอนมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากขึ้น รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เข้าใจพฤติกรรมของผู้เรียน และยอมรับในความแตกต่าง ถ้าการจัดการทางกายภาพง่ายต่อการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้สอน มีความสุขในการสอน ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน
4. ช่วยส่งเสริมพัฒนาการผู้เรียนด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาด้วย
5. ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ผู้เรียน มีความกระตือรือร้น มีสมาธิ ตั้งใจที่จะศึกษา มีความกระตือรือร้น มีสมาธิ ตั้งใจที่จะศึกษาหาความรู้ และเต็มใจเข้ากับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนกำหนดในแผน
6. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน สามารถค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ตามที่ต้องการ ส่งเสริมนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน
7. ช่วยกระตุ้นผู้เรียน มีความสนใจเกิดแรงจูงใจ และมีเจตคติที่ดี มีความสุขในการเรียนรู้ อยากเรียน อยากรู้ ให้ความร่วมมือในการเรียน
8. ช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์เรียนรู้ ที่มีคุณภาพ มีคุณค่าเหมาะสมกับวัยและระดับ
9. ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนทั้งด้านพฤติกรรมทางกาย วาจา และจิตใจที่ดีงามเป็นที่ยอมรับ
10. ช่วยส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่ผู้เรียน
11. ช่วยส่งเสริมการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
12. ช่วยสร้างเจตคติที่ดีในการมาเรียน และมาโรงเรียน

นอกจากนี้ แนวคิดและความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อม หมายถึง โรงเรียนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาบรรยากาศ และสภาพแวดล้อม ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้สัมผัสกับสภาพแวดล้อมด้วยตนเอง ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความตระหนักและเห็นในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้อย่างรวดเร็ว การสร้างบรรยากาศที่ดีจะช่วยชักจูงให้เด็กอยากมาโรงเรียน เช่น ความร่มรื่น ความสวยงาม มีระเบียบเรียบร้อย นอกจากจะทำให้เด็กสดชื่น สบายใจ แล้วยังช่วยปลูกฝังความเป็นระเบียบเรียบร้อย รักสวยรักงามให้กับเด็กอีกด้วย นอกจากนี้โรงเรียนยังเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เป็นสถาบันที่กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความพอใจ ยอมรับและปฏิบัติตามอีกด้วย

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้

นอกจากผู้สอนจะมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ ความหมาย ความสำคัญแล้ว ควรจะมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดในการจัดการสภาพแวดล้อมด้วย เพื่อเป็นแนวทางว่าจะออกแบบอะไร จะพัฒนารูปแบบอย่างไร และส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากน้อยเพียงใด แนวคิดดังกล่าวประกอบด้วย (Wang, Ryoo, & Winkelmann, 2020, p. 539)

1. แนวคิดเชิงปรัชญาและทฤษฎีการศึกษา เป็นแนวคิด หลักการ กฎเกณฑ์ ที่ใช้ในการกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาว่าควรเรียนอะไร ควรปลูกฝังอะไร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของสังคม ซึ่งการจัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อม การเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับนโยบาย

2. แนวคิดเชิงทฤษฎีด้านจิตวิทยา หลักการทางด้านจิตวิทยานี้จะช่วยให้เข้าใจพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย การเรียนรู้การรับรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร สภาพแวดล้อมที่จะช่วยเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเรียนรู้ได้ดี ควรจะเป็นอย่างไร ครูในฐานะผู้สอน ควรทำความเข้าใจกับแนวคิดเชิงทฤษฎีทางด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ จิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาครู จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาสังคม เป็นต้น

3. แนวคิดเชิงทฤษฎีการสื่อสาร หลักการต่าง ๆ ของการสื่อสารจะช่วยให้การตัดสินใจ หรือจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม การเรียนการสอนเป็นกระบวนการติดต่อสื่อสาร สื่อความหมาย ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน เช่น หลักการที่ว่า การสื่อความหมายจะได้ผลดีก็ต่อเมื่อผู้รับมีความสามารถในการรับรู้ และเกิดความเข้าใจตรงกันกับผู้ส่ง การสื่อสารในการสอนเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึก แนวคิด ความรู้ ทักษะคิของผู้สอนสู่ผู้เรียนในรูปของสีหน้า แววตา ท่าทาง คำพูด แลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างสร้างสรรค์ ด้วยมิตรภาพกับผู้เรียนเรียน ดังนั้นผู้สอนต้องมีความรู้ ความสามารถ ต้องใช้ทักษะการสื่อสารหลากหลายร่วมกัน ประกอบด้วย การฟัง พูด อ่าน และการเขียน ผู้สอนทำหน้าที่ส่งสาร รับสาร และสร้างสรรค์ รวมถึงการปรับพฤติกรรมนักเรียนให้สื่อสารอย่างเหมาะสมด้วย

แนวคิดเชิงเทคโนโลยีการศึกษา คำว่า เทคโนโลยีการศึกษา กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กล่าวถึง เทคโนโลยีการศึกษาไว้ในหมวด 9 มี 7 มาตรา คือ มาตรา 63-69 มีเนื้อหาครอบคลุมเนื้อหาการนำคลื่น ความถี่วิทยุ และโทรทัศน์ มาใช้เพื่อการศึกษา สื่อการเรียนการสอน และนำสื่อมวลชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา เทคโนโลยีการศึกษานี้เน้นเรื่อง ระบบการเรียนการสอน เทคนิค วิธีการ และเครื่องมือ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การทำกิจกรรม และการปฏิสัมพันธ์กับสื่ออื่น ๆ และเทคโนโลยีการศึกษา ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนเพิ่มมากขึ้น

แนวคิดเชิงเอร์โกโนมิกส์ (ergonomics) นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยาม หมายถึง วิทยาการที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อมในการเรียน ในการทำงาน หรือวิทยาการที่ว่าด้วยการออกแบบงานให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่เรียนวิชานั้น หรือคนที่ทำงานนั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการเรียน และต้องการให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มีความปลอดภัย ถ้ามีการวางแผนที่ดีระหว่างผู้เรียนกับสภาพแวดล้อม จะทำให้การใช้เครื่องมืออุปกรณ์และการเคลื่อนไหว เกิดความสะดวกสบายและรวดเร็ว ผู้เรียนก็มีสมาธิ และตั้งใจในการเรียน ในการทำกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศมีความผ่อนคลาย (McVey, 1990, p. 552)

หลักการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ประกอบด้วย บรรยากาศทางด้านกายภาพ และทางด้านจิตวิทยาในชั้นเรียนที่มีบรรยากาศของความเสมอภาคของผู้เรียน การให้กำลังใจ และการสื่อสารของผู้สอน การมีปฏิสัมพันธ์ของผู้สอน ผู้เรียน ทั้งในและนอกห้องเรียนและ สติเสรีภาพของผู้เรียน

บรรยากาศทางกายภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการทำกิจกรรมภายในห้องเรียน

หลักการจัดบรรยากาศทางกายภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ประกอบด้วย (De Nobile & Lyons, 2017, p. 10)

1. การจัดห้องเรียน จัดพื้นที่ในห้องเรียน ควรมีพื้นที่ให้ผู้เรียนสามารถจะเรียนได้ทั้งห้อง
2. มีพื้นที่สำหรับการเรียนเป็นกลุ่ม
3. มีพื้นที่สำหรับผู้เรียนที่ต้องการทำงานคนเดียว
4. มีพื้นที่สำหรับผู้เรียนจะทำกิจกรรมอย่างอิสระ
5. มีพื้นที่ให้ครูเดิน วางเครื่องมือ ในการทำกิจกรรม ฯลฯ
6. ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเทได้ดี สะอาด
7. บรรยากาศของห้องเรียนที่น่าอยู่ น่าเรียนรู้ น่าทำงาน

หลักการจัดบรรยากาศทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

บรรยากาศทางจิตวิทยา หมายถึง สภาพแวดล้อมด้านบุคลิกภาพ พฤติกรรมการสอน เทคนิคการปกครองของชั้นเรียน ปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดี ผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวก เชิงสร้างสรรค์ มีหลักการดังต่อไปนี้ (Graetz, 2006, p. 6.1)

1. การสร้างบรรยากาศที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และเสริมสร้างสุขภาพจิตที่ดีของนักเรียน
2. ผู้สอนอธิบายกฎระเบียบ ข้อตกลงเบื้องต้นอย่างชัดเจนในวันแรก
3. ผู้เรียนมีโอกาสพูดคุยอภิปรายกัน เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ และข้อตกลงเบื้องต้นในวันแรกของการเรียนการสอน และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกำหนดด้วย
4. ผู้สอน ต้องฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการประสานงาน การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ กติกา และแนวทางการเรียนการสอนในห้องเรียน
5. การพัฒนาทักษะผู้เรียน ด้านการกล้าแสดงออก การนำเสนอ การสร้างแรงจูงใจ
ให้การยอมรับในศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน ให้คำแนะนำ คำชม ข้อเสนอแนะ และการประเมินผล โดยผู้สอนและผู้เรียนประเมินตนเอง
6. การฝึกให้ผู้เรียนควบคุมตนเอง รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทั้งที่บ้าน ห้องเรียนในห้องเรียน และชุมชน
7. สร้างบรรยากาศเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น สามารถควบคุมความรู้สึกควบคุมพฤติกรรมได้ และสามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดี
8. การพัฒนาผู้เรียนด้านอารมณ์ สังคม
 - 8.1 พฤติกรรมเชิงบวกของผู้สอน
 - 8.2 แสดงให้ผู้เรียนรู้สึกว่าเขา
 - 8.3 เข้าใจความรู้สึก และความต้องการของนักเรียน
 - 8.4 แสดงความสนใจ พฤติกรรม ประจำวันของผู้เรียน
 - 8.5 ยอมรับมุมมองของผู้เรียน
 - 8.6 แสดงความภูมิใจในความสำเร็จของผู้เรียน
 - 8.7 ให้อกำลังใจ รับฟัง ในขณะที่ผู้เรียนประสบกับปัญหาความเครียด ความกดดัน
 - 8.8 ทักทายผู้เรียนเป็นรายบุคคลสลับตา
 - 8.9 ผู้สอน มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนนอกห้องเรียน นอกโรงเรียน ในชุมชน

- 8.10 ผู้สอนผู้เรียนทำงานร่วมกัน
- 8.11 ยอมรับการทำผิดของผู้เรียนที่ไม่รุนแรง
- 8.12 ทวนคำตอบที่ผู้เรียนตอบ คำถาม
- 8.13 เรียกชื่อนักเรียนรายบุคคล
- 8.14 เมื่อถามคำถามแล้วควรใช้เวลาผู้เรียนได้คิดและตอบ
9. การพัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญา
 - 9.1 เตรียมบทเรียน กิจกรรม ที่สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ ทศนคติของผู้เรียน
 - 9.2 กำหนดผลที่คาดหวังจากพฤติกรรม การแสดงออก การทำกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการเรียนของผู้เรียนไว้ล่วงหน้า และควรแจ้งผู้เรียนให้ทราบ
 - 9.3 สร้างบรรยากาศที่ให้ผู้เรียนรักษาระเบียบวินัย กฎกติกาของห้อง เช่น การถาม การพูดคุย ฯลฯ
 - 9.4 กำหนดสถานการณ์ กิจกรรม ที่ท้าทาย และสำคัญเกิดคุณค่ากับชีวิตประจำวันของผู้เรียน
 - 9.5 ผู้สอนต้องแจ้งรับผลการเรียนรู้ ผลของการปฏิบัติงาน ผลของการทำงานเมื่องานหรือกิจกรรมนั้นเสร็จ ผู้สอนต้องแบ่งเวลาสำหรับเนื้อหา กิจกรรม และการประเมิน เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงการเรียน การสอน และการเรียนรู้ที่เหมาะสมของผู้เรียน

บทสรุป

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารเป็นผู้นำสถานศึกษา เป็นผู้นำทางการศึกษา เป็นผู้นำทางวิชาการ มีภารกิจหลักในการบริหารงานและบริหารคน เป้าหมายของผลผลิตทางการบริหารคือ คุณภาพและความพึงพอใจของผู้เรียน ครู คุณภาพสถานศึกษา ผู้บริหารต้องส่งเสริม เป็นสนับสนุน และพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องบริหารจัดการและอำนวยความสะดวกให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นแหล่งเรียน มีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ การเรียน สภาพแวดล้อม ที่สะอาดตาเป็นระบบระเบียบ บรรยากาศที่สร้างสรรค์ ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คุณภาพผู้สอน และคุณภาพผู้เรียนส่งผลต่อสถานศึกษาและชุมชนที่เข้มแข็ง

บรรณานุกรม

- พัฒน์ วัฒนสินธุ์. (2562). การสร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวมุขนิยาม. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 16(2), 21-29.
- สุกฤษฎี อัญบุตร, ฐิติพร พิษณุกุล และบุญเรือง ศรีเหรียญ. (2555). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนขั้นต้นของกองทัพอากาศ. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 6(1), 1-10.
- De Nobile, J., & Lyons, G. (2017). *Positive learning environments: Creating and maintaining productive classrooms*. South Melbourne, AU: Cengage.

- Graetz, K. A. (2006). The psychology of learning environments. In D. G. Oblinger (Ed.), *Learning Spaces* (pp. 6.1-6.14). Washington, DC: Educause.
- Hopland, A. O., & Nyhus, O. H. (2016). Learning environment and student effort. *International Journal of Educational Management*, 30(2), 271-286.
- McVey, G. F. (1990). The application of environmental design principles and human factors guidelines to the design of training and instructional facilities: Room size and viewing considerations. *Proceedings of the Human Factors Society Annual Meeting*, 34(7), 552-556.
- Rubie-Davies, J. M., Stephens, P., & Watson. (2015). *The Routledge international handbook of social psychology of the classroom*. London: Routledge.
- Wang, M., Ryoo., J., & Winkelmann, K. (2020). Preface to the special issue on Cross Reality (XR) and Immersive Learning Environments (ILE) in education. *Interactive Learning Environments*, 28(5), 539-542.

**ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์
ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร**
**Factors Related to Sexual Risk Behavior of Students at the Demonstration
School, Ramkhamhaeng University, Bangkok**

นิธชาวัลย์ ศรีบุต¹ เกษม ชูรัตน์²

สุรีพันธ์ วรพงษ์³ และ ธวัชชัย วรพงษ์⁴

Nidhchawan Sriboodh, Kasem Chooratna,

Sureepun Vorapongsathorn, and Thavachai Vorapongsathorn

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 185 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามปัจจัยนำ (แบบวัดความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์) ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม (ด้านการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว และการควบคุมติดตามของผู้ปกครอง) และแบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ โดยแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.859 ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 11-18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-square test) และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's product moment correlation) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 55.10 ผลการเรียน อยู่ระหว่าง 3.00-4.00 ร้อยละ 56.80 การอาศัยอยู่กับผู้ปกครอง อยู่กับบิดาและมารดา ร้อยละ 74.50 และเงินที่นักเรียนได้รับต่อวัน คือ ระหว่าง 100-200 บาท ต่อวัน ร้อยละ 80.50 ปัจจัยนำ ด้านความรู้ ทัศนคติ และปัจจัยเอื้อ ด้านการเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 50.80 43.80 และ 51.40 ตามลำดับ ปัจจัยเสริม ด้านการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 39.50 ปัจจัยเสริมด้านการควบคุมกำกับติดตามของผู้ปกครอง

¹นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้รับผิดชอบบทความ (corresponding author) e-Mail: s.nidhchawan@gmail.com

²อาจารย์ประจำภาควิชาสุศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³อาจารย์ประจำภาควิชาสุศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

⁴อาจารย์พิเศษ บัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 44.30 และ 76.90 ตามลำดับ เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการเรียนรู้ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครอง และความรู้ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ทักษะคิด และการควบคุมกำกับติดตามของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ($r = 0.146$, $r = 0.184$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การเข้าถึงสื่อกระตุ้นต่ออารมณ์ทางเพศของนักเรียน และการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ($r = 0.325$, $r = 0.206$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ และทัศนคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย จึงควรมีการให้ความรู้ และสอนเรื่องเพศศึกษา รวมถึงปัญหาของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ และทัศนคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์มากขึ้น ผลของการวิจัยครั้งนี้ ควรจะได้นำไปใช้ในการวางแผน และพัฒนาการดำเนินงานด้านการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงในด้านเพศให้มีประสิทธิผลดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ: พฤติกรรมเสี่ยง; การมีเพศสัมพันธ์; นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

Abstract

This research aimed to (1) study personal factors, predisposing factors, enabling factors, reinforcing factors and risk behaviors in sexual relations of students at Ramkhamhaeng University Demonstration School, Bangkok, and (2) to study the relationships between personal factors, predisposing factors, enabling factors, reinforcing factors and risk behaviors in sexual relations of students at Ramkhamhaeng University Demonstration School.

The sample used in this research was 185 students in grade 9 from the Demonstration School, Ramkhamhaeng University. The study instrument was a questionnaire included 5 sections with contents of 1) personal data, 2) predisposing factors (knowledge, attitude to risk behaviors in sexual relations), 3) enabling factors (access to sexual stimulation media), 4) reinforcing factors (family sexual communication, parental control and supervision), and 5) risk behaviors in sexual relations. The reliability of the questionnaire was 0.859. Data were collected during 11 to 18 February 2019 and data were analyzed using descriptive statistics such as, percent, mean and standard deviation. Correlations were analysed by using Chi-square test and Pearson's product moment correlation coefficient with significant level at $p = 0.05$.

The results of this research revealed that most sample was male, (55.10%), having academic grades between 3.00 - 4.00 , (56.80%). Most students lived with their parents (74.50%), and received parents' money about 100-200 Baht per day (80.50%). Knowledge, attitude towards risk behaviors for sexual relations (predisposing factors), and access to sexual stimulation media (enabling factors), were at a low level with 50.80%, 43.80%, and 51.40%, respectively. Family sexual communication

was reported as high level, 39.50%. While the parental control and supervision and sexual risk behavior showed at the moderate level, with 44.30%, and 76.90%, respectively. Sex was associated with sexual risk behavior with statistical significance at the level of 0.05. Expenses received from parents and knowledge did not correlate with risk behavior for sexual relations ($p > 0.05$).

Attitude towards risk behaviors for sexual relations and parental control and supervision were positively correlated with risk behavior for sexual relations ($r = 0.146$, $r = 0.184$, respectively) at the statistical significance level of 0.05. Media access to stimulate sexual emotions of students and family sexual communication were positively correlated with risk behaviors for sexual relations ($r = 0.325$, $r = 0.206$, respectively) at the statistical significance level of 0.05.

The results of the research have suggestion that because the majority of the students had knowledge and attitude towards risk behaviors for sexual relations at low level, therefore, there should be education and teaching about sex education, including problems of premature sexual intercourse. The results of this research including those involved should be used in the planning and development of efficient activities for prevention of risk behaviors for sexual relations.

Keywords: Risk Behavior; Sexual Relations; Lower secondary School Students

บทนำ

ปัจจุบันสังคมของประเทศไทยก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ข้อมูลข่าวสารของโลกสมัยใหม่แพร่กระจายสู่สังคมต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ทำให้อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกได้ครอบงำวิถีชีวิตของวัยรุ่นไทยจำนวนไม่น้อยทั้งในด้านการรับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ด การแต่งกาย การคบเพื่อนต่างเพศ สังคมของวัยรุ่นไทยกลายเป็นสังคมบริโภคนิยมที่แทบจะไม่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ เด็กและเยาวชนถือเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต แต่ในสภาพสังคมไทยปัจจุบันมีปัจจัยหลายด้านที่ส่งผลกระทบที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของเด็กและเยาวชนไทย พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในปัจจุบันนี้ ออกนอกกรอบดั้งเดิมมากขึ้นทุกที เช่น การเลือกคู่ครอง ถือเอาความรักเป็นสำคัญ ไม่ชอบการคลุมถุงชน การคบเพื่อนต่างเพศ เป็นไปอย่างอิสระเสรี เพราะเห็นว่าไม่ใช่เรื่องน่าอาย หญิงสาวให้ความสำคัญในการครองตัวเป็นหมั้นพรหมจรรย์ถึงวันแต่งงานน้อยลง ประกอบกับความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องในเรื่องเพศ ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การสำส่อนทางเพศ การเป่ย์เบนทางเพศ เช่นการรักร่วมเพศ เป็นต้น และเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น การเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ และปัญหาการทำแท้ง ซึ่งอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในสังคมไทย ความก้าวหน้าและรวดเร็วของสื่อเทคโนโลยี อาจเป็นสาเหตุของการทำให้เกิดค่านิยมทางเพศที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากวัยรุ่นสามารถติดต่อหรือคบเพื่อนต่างเพศที่ไม่เคยรู้จักกันได้ง่าย เพียงแต่โทรศัพท์หรือใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อในการติดต่อกัน หากใช้ในทางที่ไม่เหมาะสมหรือคุยกับบุคคลที่ไม่หวังดีด้วย อาจก่อให้เกิดปัญหาการถูกล่อลวงหรือปัญหาข่มขืนได้ (Muangkrabi School, 2012) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจ

ที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ผลการเรียนรู้ และค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อวัน ปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้และทัศนคติ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยนำแนวคิดของ PRECEDE Model (Green & Krueter, 2005, cited in Vorapongsathorn, 2015, pp. 175-184) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G* Power 3.1.9.2 (Vorapongsathorn, et al, 2018, pp. 11-21) ได้ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 185 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นคำถามชนิดปลายปิด โดยแบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 9 ข้อ
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยนำ ด้านความรู้ จำนวน 20 ข้อ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยนำ ด้านทัศนคติ จำนวน 24 ข้อ
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามปัจจัยเอื้อ ด้านการเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ จำนวน 6 ข้อ
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามปัจจัยเสริม ด้านการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว จำนวน 10 ข้อ
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามปัจจัยเสริม ด้านการควบคุมติดตามของผู้ปกครอง จำนวน 10 ข้อ
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ จำนวน 22 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) ผลการวิเคราะห์ค่าความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.789 และมีค่าความเที่ยง (reliability) เท่ากับ 0.859

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือติดต่อโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล และขอความอนุเคราะห์ ผู้อำนวยการโรงเรียน และอาจารย์ผู้สอนประจำวิชา ช่วยอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล การเก็บข้อมูลได้ดำเนินการในระหว่างวันที่ 11-18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีการวัดแบบนามมาตรา (nominal scale) โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (Chi-square test) และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีการวัดแบบช่วงมาตรา (interval scale) โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 185 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 55.10 เกรดผลการเรียนอยู่ระหว่าง 3.00-4.00 ร้อยละ 56.80 การอาศัยอยู่กับผู้ปกครอง อยู่กับบิดาและมารดา ร้อยละ 74.50 และเงินที่นักเรียนได้รับต่อวัน คือ ระหว่าง 100-200 บาทต่อวัน (ดูตาราง 1)

ตาราง 1 จำนวน และร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	102	55.10
หญิง	83	44.90
2. ผลการเรียน (เกรด)		
น้อยกว่า 1.99	-	-
ระหว่าง 2.00-2.99	80	43.20
ระหว่าง 3.00-4.00	105	56.80

ตาราง 1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง		
บิดาและมารดา	138	74.50
บิดา	12	6.50
มารดา	30	16.20
เพื่อน	5	2.70
4. ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อวัน		
น้อยกว่า 100 บาทต่อวัน	12	6.50
100-200 บาทต่อวัน	149	80.50
มากกว่า 200 บาทต่อวัน	24	13.00

2. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยนำเข้า ด้านความรู้ ทักษะ และปัจจัยเอื้อ ด้านการเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ อยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 50.80 43.80 และ 51.40 ตามลำดับ ปัจจัยเสริม ด้านการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 39.50 ปัจจัยเสริม ด้านการควบคุมกำกับติดตามของผู้ปกครอง และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 44.30 และ 76.90 ตามลำดับ (ดูตาราง 2)

ตาราง 2 จำนวน และร้อยละ ของระดับความรู้ ทักษะ ปัจจัยเอื้อ ด้านการเข้าถึงแหล่งกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ ปัจจัยเสริม ด้านการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว และการควบคุมกำกับติดตามของผู้ปกครอง และ พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ของนักเรียนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปัจจัย	ระดับ คะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความรู้			
ระดับมาก	18.00-16.00	66	35.70
ระดับปานกลาง	15.00-13.00	25	13.50
ระดับน้อย	12.00-9.00	94	50.80
Max = 18.00, Min = 9.00, $\bar{X}$ = 13.38, SD = 2.56			
ทักษะ			
ระดับมาก	101.00-86.00	43	23.20
ระดับปานกลาง	85.00-70.00	61	33.00
ระดับน้อย	69.00-53.00	81	43.80
Max = 101.00, Min = 53.00, $\bar{X}$ = 73.29, SD = 12.91			

ตาราง 2 (ต่อ)

ปัจจัย	ระดับ คะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ			
ระดับมาก	15.00- 13.00	35	18.90
ระดับปานกลาง	12.00-10.00	55	29.70
ระดับน้อย	9.00-6.00	95	51.40
Max = 15.00, Min = 6.00, $\bar{X}$ = 9.63, SD = 2.16			
ปัจจัยเสริมด้านการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวจากบิดามารดา/ผู้ปกครอง			
ระดับมาก	37.00-30.00	73	39.50
ระดับปานกลาง	29.00-22.00	53	28.60
ระดับน้อย	21.00-14.00	59	31.90
Max = 37.00, Min = 14.00, $\bar{X}$ = 26.27, SD = 6.66			
ปัจจัยเสริมด้านการควบคุมกำกับติดตามของผู้ปกครอง			
ระดับมาก	28.00-24.00	45	24.30
ระดับปานกลาง	23.00-19.00	82	44.30
ระดับน้อย	18.00-13.00	58	31.40
Max = 28.00, Min = 13.00, $\bar{X}$ = 19.88, SD = 3.76			
พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์			
ระดับมาก	77.00-61.00	26	14.10
ระดับปานกลาง	60.00-44.00	142	76.90
ระดับน้อย	43.00-26.00	17	9.20
Max = 77.00, Min = 26.00, $\bar{X}$ = 53.37, SD = 7.93			

3. ตาราง 3 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการเรียนรู้ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครอง และความรู้ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ($p > 0.05$)

สำหรับผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์จากตาราง 4 พบว่า ทักษะคิด และการควบคุมกำกับติดตามของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ($r = 0.146$, $r = 0.184$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.01$ การเข้าถึงสื่อกระตุ้นต่ออารมณ์ทางเพศของนักเรียน และการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ($r = 0.325$, $r = 0.206$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ (ดูตาราง 4)

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์

ตัวแปร	พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์			χ^2	p value
	น้อย จำนวน (%)	ปานกลาง จำนวน (%)	มาก จำนวน (%)		
เพศ					
ชาย	15 (14.70)	70 (68.60)	17 (16.70)	10.591	0.005
หญิง	2 (2.40)	2 (86.70)	9 (10.80)		
ผลการเรียน (เกรด)					
ระหว่าง 2.00-3.00	7 (8.00)	62 (13.80)	11 (42.90)	0.049	0.976
ระหว่าง 3.00-4.00	10 (16.10)	80 (19.90)	15 (53.10)		
ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองบาท/วัน					
ระหว่าง 100-200 บาท	53 (32.90)	108 (67.10)	0.714	0.134	
มากกว่า 200 บาท	7 (29.20)	17 (70.08)			

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทักษะ การเข้าถึงสื่อกระตุ้นต่ออารมณ์ทางเพศ การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว การควบคุมกำกับติดตามของผู้ปกครอง และพฤติกรรมเสี่ยงต่อ การมีเพศสัมพันธ์

ตัวแปร	พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ค่าสัมประสิทธิ์- สหสัมพันธ์ (r)	p value
ความรู้	-0.099	0.182
ทักษะ	0.146	0.048
การเข้าถึงสื่อกระตุ้นต่ออารมณ์ทางเพศ	0.325	0.000
การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว	0.206	0.005
การควบคุมกำกับติดตามของผู้ปกครอง	0.184	0.012

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพราะเนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ทำให้วัยรุ่นเปิดรับเอาแนวคิดและออกเลียนประเพณีวัฒนธรรมของชาติอื่น ๆ เข้ามา อีกทั้งการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต ทำให้วัยรุ่น มีโอกาสเข้าถึงเนื้อหาทางเพศผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตได้ง่าย (Kaewriengdach & Hirunwatthanakul, 2016, p. 173) ผลการเรียน ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครอง และความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ อธิบายได้ว่า ผลการเรียนดีอาจเป็นตัวชี้วัดความรู้ความเชี่ยวชาญเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น แต่ประสบการณ์หรือทักษะชีวิตส่วนอื่นนั้นอาจจะต่ำ จึงส่งผลทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ได้ง่าย (Kaewriengdach & Hirunwatthanakul, 2016,

p. 173) และแม้ว่ารายได้ที่นักเรียนได้รับ จะเป็นปัจจัยที่บ่งชี้ถึงสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน แต่อาจไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้จ่ายฟุ่มเฟือยในทางที่ผิด (Kaewriengdach & Hirunwatthanakul, 2016, p. 173) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sriwringya J. (2015, p. 118) ที่พบว่า ค่าใช้จ่ายที่ได้รับในแต่ละวันไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ($p > 0.05$) แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sriwringya J. (2015, p. 129) ที่พบว่า ผลการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์

ทัศนคติ และการควบคุมกำกับติดตามของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ($r = 0.146$, $r = 0.184$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อติดตามการมีความรู้เรื่องเพศและการสื่อสารเรื่องเพศดี จะมีความสัมพันธ์กับการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการสื่อสารเรื่องเพศ แต่ติดตามการมีความเข้าใจผิดหลายประเด็น เช่น การคุมกำเนิด การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของบุตร วิธีการสื่อสารเรื่องเพศ อีกทั้งยังมีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศว่าเป็นเรื่องน่าอาย ดังนั้นจึงสร้างความเข้าใจ และปรับเปลี่ยนทัศนคติในเรื่องเพศและการสื่อสารเรื่องเพศ เพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นได้ ถึงแม้ครอบครัวจะเป็นหน่วยเล็กที่สุดในสังคม แต่ก็มีความสำคัญมากที่สุด การอบรมสั่งสอนบุตรให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพนั้น การสื่อสารโดยบุคคลในครอบครัวเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญ โดยเฉพาะบิดามารดาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการพูดคุยสื่อสารเรื่องเพศและการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษากับบุตร และครอบครัว (Paowattana & Ramasuta, 2008, p. 10) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sangaroon (2014, p. 108). Sriwringya (2015, p. 104). และ Kanokthon (2010, p. 116) ที่พบว่าทัศนคติ และการควบคุมกำกับติดตามของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ การเข้าถึงสื่อกระตุ้นต่ออารมณ์ทางเพศของนักเรียน และการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ($r = 0.325$, $r = 0.206$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sriwringya J. (2015, p. 105) ที่พบว่า การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ และทัศนคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย จึงควรมีการให้ความรู้ และสอนเรื่องเพศศึกษา รวมถึงปัญหาของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เพื่อให้เด็กมีความรู้ และทัศนคติต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์มากขึ้น ผลของการวิจัยครั้งนี้ ควรจะได้นำไปใช้ในการวางแผน และพัฒนาการดำเนินงานด้านการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงในด้านเพศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ในรูปแบบอื่นให้หลากหลายและครอบคลุม เช่น การศึกษาในเชิงคุณภาพ (qualitative study) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงลึกให้มากขึ้น เนื่องจากนวัตกรรมทางเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า มีผลต่อพฤติกรรม และทัศนคติ ค่านิยม ของนักเรียนหรือวัยรุ่นที่เปลี่ยนไป จึงจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงลึก เพื่อพัฒนาและต่อยอดให้สามารถรับมือ และป้องกันปัญหา

ที่อาจจะเกิดขึ้นในเรื่องต่าง ๆ ได้ในอนาคต ให้ทันกับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยีและ
ค่านิยม

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ประจำวิชา และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
รามคำแหง กรุงเทพมหานคร ทุกท่านที่อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ประสานงานให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
เป็นอย่างดี และขอขอบคุณนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใน
การศึกษานี้ทุกท่าน ซึ่งเสียสละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างครบถ้วน ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จ
อย่างสมบูรณ์

References

- Green, L. W., & Krueter, M. W., (2005). *Health promoting planning: An education and ecological approach* (4th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Kaewriengdach, C, & Hirunwatthanakul, P. (2016). Factors associated with sexual risk behaviors among secondary school students in Nakhon Phanom Province. *Journal of the Royal Thai Army Nurses*, 17(3), 168-177.
- Kanokthon, T. (2010). *Private universities' digital media perception of senior high school students in Eastern region*. Master's Thesis in Business Administration, Srinakharinwirot University.
- Muangkrabi School. (2012). *Problems which lead to sexual intercourse*. Retrieved January 3, 2019, from: <https://boykub193.wixsite.com/sexual-relations/blank-xwgq>
- Paowattana, A., & Ramasuta, P. (2008). The difference of the factors predict sexual behaviors of adolescent women who have ever and never sexual intercourse in slum areas in Bangkok. *Journal of the Medical Association of Thailand*, 91(4), 542-550.
- Sangaroon B. (2014). *Factors affecting sexual risk behaviour among adolescent with early intercourse in secondary school under the jurisdiction of the office of basic education commision Bangkok*. Master's Thesis in Home Economics, Rajamangala University of Technology Phar Nakhon.
- Sriwringya J. (2015). *Factors related to sexual risk behavior of mattayomsuksa 2 students the secondary educational service area office 2 Bangkok, Samut Prakan*. Master's Thesis in Nursing Science, Huachiew Chelermprakiet Univesity.
- Vorapongsathorn, T., & Vorapongsathorn, S. (2018). Sample size calculation for research using G*Power program. *Journal of Health Promotion and Environmental Health*, 41(2), 11-21.
- Vorapongsathorn, S. (2015). *Research in education* (3rd Ed.). Bangkok: Vitoon Karnpok Printing.

การประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ CIPPIEST

The Evaluation of Buddhism Project in Watprayurawongsawas School by Applying CIPPIEST Evaluation Model

สุรดา ไชยสงคราม¹
Surada Chaisongkram

บทคัดย่อ

การประเมินครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ CIPPIEST ประเมิน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context Evaluation--C) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation--I) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation--P) ด้านผลผลิต (Product Evaluation--P) ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation--I) ด้านประสิทธิผล (Efficiency Evaluation--E) ด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation--S) และด้านการส่งต่อ (Transportability Evaluation--T) กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ครู 25 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 10 คน เครือข่ายผู้ปกครอง 108 คน นักเรียน 206 คน รวมทั้งสิ้น 349 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามสำหรับครู คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง และแบบสอบถามสำหรับนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินพบว่า

1) ด้านบริบท (Context Evaluation--C) อยู่ในระดับมากที่สุด โครงการมีความสอดคล้องกับพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ยุทธศาสตร์ชาติ วิสัยทัศน์ และโมเดลของโรงเรียน 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation--I) อยู่ในระดับมาก ครู และบุคลากรมีความรับผิดชอบและมีความพร้อมในการดำเนินงาน งบประมาณยังไม่เพียงพอ 3) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation--P) อยู่ในระดับมากที่สุด กิจกรรมที่นำมาจัดให้กับผู้เรียนมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง 4) ด้านผลผลิต (Product Evaluation--P) อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามโมเดลของโรงเรียน (ส.ว.ย. โมเดล: ส่งงาม วิชาการเยี่ยม ยอดเยี่ยมเยาวชน) 5) ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation--I) อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดีขึ้น 6) ด้านประสิทธิผล (Efficiency Evaluation--E) อยู่ในระดับมากที่สุด โครงการนี้มีประสิทธิผล ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อโครงการ 7) ด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation--S) อยู่ในระดับมากที่สุด โครงการมีความยั่งยืน และ 8) ด้านการส่งต่อ (Transportability Evaluation--T) อยู่ในระดับมากที่สุด โครงการมีการขยายผลไปยังหน่วยงานอื่น ๆ

คำสำคัญ: การประเมิน, โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ, CIPPIEST

¹ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
ผู้รับผิดชอบบทความ (corresponding author)
e-Mail: suarada27@gmail.com

Abstract

This study aimed to evaluate of Buddhism Project in Watprayurawongsawas School by applying CIPPIEST Evaluation Model in 8 aspects of (1) Context Evaluation (2) Input Evaluation (3) Process Evaluation (4) Product Evaluation (5) Impact Evaluation (6) Efficiency Evaluation (7) Sustainability Evaluation and (8) Transportability Evaluation. Sample consisted of 25 teachers, 10 School Basic Education Committee members, 108 Parents network and 206 Students. Instruments were questionnaires for teachers, School Basic Education Committee members, Parents network and Students. Statistics for data analysis were Frequency, Percentage, Mean and Standard deviation. The finding was:

1) Context Evaluation was in the highest level. The project has coherent with The Royal policy, Thai National Strategy and School vision. 2) Input Evaluation was in the highest level. The Teachers have a responsibility and ready to work but not enough budgets to do the project. 3) Process Evaluation was in the highest level. Every activity was suitable for students. 4) Product Evaluation was in the highest level. Students have desirable characteristics of the S.W.Y. Model. (Smart, Wise and Youthful) 5) Impact Evaluation was in the highest level. Students have more desirable characteristic. 6) Efficiency Evaluation was in the highest level. The Project is efficient and the stakeholders appreciate the project. 7) Sustainability Evaluation was in the highest level. The Project has Sustainable. And 8) Transportability Evaluation was in the highest level. The Project has extended result to the other school.

Keywords: Evaluation, Buddhism Project, CIPPIEST

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชกาลที่ 9 (2543: 150) ได้ทรงมีพระบรมราโชวาทว่า

...นอกจากการศึกษาจะสอนให้คนเก่งแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะอบรมให้ดีพร้อมกันไปด้วย ประเทศของเราจึงจะได้คนที่มีคุณภาพพร้อม คือ ทั้งเก่ง ทั้งดี มาเป็นกำลังของบ้านเมือง ให้ความเก่งเป็นปัจจัยและพลังสำหรับการสร้างสรรค์ ให้ความดีเป็นปัจจัยและพลังประคับประคองหนุนนำความเก่งให้เป็นไปในทางที่ถูกที่ควร ที่อำนวยผลประโยชน์อันพึงประสงค์แต่เพียงฝ่ายเดียว....

จากพระบรมราโชวาทดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประเทศจะเจริญก้าวหน้ามั่นคง และรุ่งเรืองย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชนในประเทศ คนดี คนเก่ง และมีความสุขเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระบรมราโชบายด้านการศึกษาว่าการศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้านประกอบด้วย (1) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ต้องมีความรู้ความเข้าใจที่มีต่อชาติบ้านเมือง ยึดมั่นในศาสนา มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ และมีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชนของตน (2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม รู้จักแยกแยะสิ่งที่ดี-ชอบ/ชั่ว-ดี

เพื่อปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบที่ติงาม ปฏิเสธสิ่งที่ผิดที่ชั่ว เพื่อสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง (3) มีงานทำ มีอาชีพ ต้องให้เด็ก รักงาน สู้งาน ทำงานจนสำเร็จ อบรมให้เรียนรู้การทำงาน ให้สามารถเลี้ยงตัวและครอบครัวได้ และ (4) เป็นพลเมืองดี การเป็นพลเมืองดีเป็นหน้าที่ของทุกคน สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่ พลเมืองดี การเป็นพลเมืองดีหมายถึงการมีน้ำใจ มีความเอื้ออาทร ต้องทำงานอาสาสมัคร งานบำเพ็ญประโยชน์ เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ก็ต้องทำ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ดังนั้น การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่จะต้องให้เกิดกับเด็กและเยาวชนนั้นจึงเป็นภาระหน้าที่หลักของโรงเรียน เพราะสถานศึกษาถือว่าเป็นบ้านหลังที่สอง ที่ให้การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษา ถือได้ว่าสถานศึกษามีบทบาทอันเนื่องมาจากสถานศึกษามีกฎระเบียบ ที่เป็นทางการมากกว่าบ้าน มีข้อบังคับที่นักศึกษาจะได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การเรียนรู้ เช่น ต้องมีความ ซื่อสัตย์ในการสอบ หากละเมิดข้อบังคับจะได้รับการลงโทษ เป็นต้น (บำรุง โพธิ์ศรี, 2554, หน้า 123) หากโรงเรียน ปลูกฝังคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับเยาวชนของชาติ เยาวชนเหล่านี้จะเติบโตขึ้นไปเป็นประชาชนที่มีคุณภาพ นำพา ประเทศชาติไปสู่ความเจริญและสังคมเกิดความสงบสุข ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 และสังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอด ช่วงชีวิต และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 24 (4)ระบุว่า จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรมจึงเป็นเรื่องสำคัญที่โรงเรียนต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพราะสภาพปัญหาในสังคมที่มีปัญหาวิกฤต เช่น ปัญหาความรุนแรงในสังคมไทย ปัญหาการติดยาเสพติดของเยาวชน การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การลุ่มหลงในอบายมุข ดังจะเห็นได้จากรายงานการสำรวจข้อมูลอาชญากรรม จากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2562) และกรมกิจการเด็กและเยาวชน (2562) ได้รายงาน ว่ามีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น จากสภาพวิกฤตต่าง ๆ ทางสังคมดังกล่าวนี้ การจัดการศึกษาให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นคนเก่ง ดี อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขจึงเป็นหน้าที่ สำคัญของโรงเรียนในการจัดการศึกษา กิจกรรมต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน และผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนมีการจัด กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณมากที่สุด ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้เต็มศักยภาพเป็นคนดี และสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (สุภารัตน์ ม่วงศิริ, 2547, หน้า 152) การส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในทุกช่วงวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา เพราะเป็นช่วงวัย เริ่มต้น การศึกษาและการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ หากนักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่ดีงามตั้งแต่เริ่มแรก ก็ย่อมส่งผลให้เขาเป็นคนดี ต่อไปในอนาคต ดังนั้นโรงเรียนประถมศึกษาจึงเป็นองค์กรหลักที่สำคัญในการปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีให้กับผู้เรียน การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในประเทศไทยนั้น มีกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการกำกับ ดูแลการ จัดการศึกษา โรงเรียนระดับประถมศึกษาจะส่งเสริมคุณลักษณะที่ดีให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้นั้น ต้องได้รับความ สนับสนุนจากองค์กรและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้แก่ บ้าน วัด ชุมชน ให้มีบทบาทสำคัญในการร่วมมือกัน ที่จะทำให้การปลูกฝังประสบผลสำเร็จ (สุราณี ปาจารย์, 2552, หน้า 121-122)

โรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษา มีหน้าที่ต้องให้ทั้งความรู้ และคุณลักษณะที่ดีกับผู้เรียน การปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีกับผู้เรียนนั้นเป็นหน้าที่สำคัญที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนตั้งแต่

พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร และชุมชน ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีให้กับผู้เรียน ให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความรู้ที่จะสามารถเลี้ยงดูตนเองได้ และสามารถอยู่ร่วมกับทุกคนได้อย่างมีความสุข แต่จากการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนและทางพ่อแม่ผู้ปกครอง ได้พบปัญหาว่า ผู้เรียนมีปัญหาด้านพฤติกรรม ไม่เรียบร้อย ไม่มีระเบียบ ไม่สนใจการเรียน สมาธิไม่จดจ่อกับสิ่งที่เรียน ขาดความรับผิดชอบ พุดไม่ไพเราะ มีความสนใจใฝ่สัมฤทธิ์ค่อนข้างน้อย พ่อแม่ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการดูแล ครอบครัแตกแยก ทำให้ผู้เรียนขาดความรัก ความเข้าใจ เป็นต้น เป็นต้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงเกิดความร่วมมือ ร่วมกันระหว่างบ้าน โรงเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในการแก้ปัญหาผู้เรียนเป็นคนดี แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นคนเรียนเก่งด้วยจึงได้จัดประชุมระดมความคิดในการแก้ปัญหาดังกล่าว จากการประชุมระดมความคิดร่วมกัน จึงได้พัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนขึ้นมาเป็น รูปแบบ ส.ว.ย. โมเดล (S.W.Y Model) ประกอบด้วย ส: สง่างาม (Smart--S) หมายถึง งามกาย งามวาจา และงามจิตใจ ว: วิชาการเปี่ยม (Wise--W) หมายถึง ผู้บริหาร ครู นักเรียนมีคุณภาพ ย: ยอดเยี่ยมเยาวชน (Youthful--Y) หมายถึง การเป็นลูกที่ดี เป็นศิษย์ที่ดี เป็นเพื่อนที่ดีเป็นพลเมืองที่ดี และเป็นศาสนิกที่ดี ต่อจากนั้นจึงได้นำโครงการโรงเรียนวิถีพุทธซึ่งเป็นจุดแข็งของโรงเรียนวัดประยูรวงศาวาสมาเป็นหลักในการดำเนินการในการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดีงาม และเพื่อแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมดังกล่าว

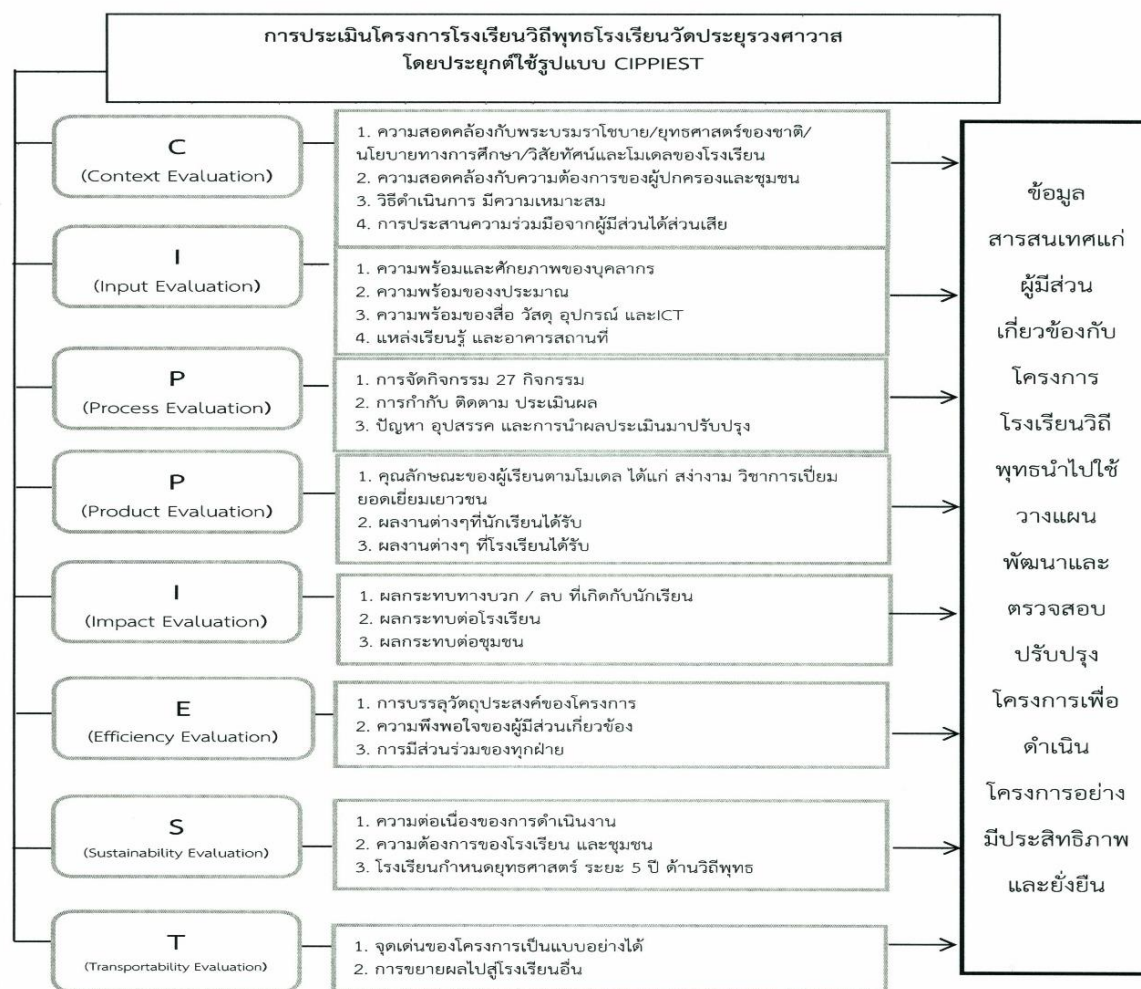
โครงการโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส เป็นโครงการที่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีให้กับผู้เรียน โดยนำกิจกรรมต่าง ๆ เข้ามาจัดให้กับนักเรียน โดยการนำแนวคิดเน้นการพัฒนาแบบองค์รวม (Holistic Development) ตามแนวคิดของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต) (2562) มาเป็นแนวทางในการพัฒนา เน้นพัฒนา 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านที่ 1 ด้านพฤติกรรม ด้านที่ 2 ด้านจิตใจ และด้านที่ 3 ด้านปัญญา โดยโรงเรียนวัดประยูรวงศาวาสได้ดำเนินการโครงการโรงเรียนวิถีพุทธมาเป็นระยะ 6 ปี แต่ยังไม่เคยดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเลย ซึ่งการประเมินผลเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญและขาดไม่ได้ การประเมินผลจะทำให้ทราบผลการดำเนินงานว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ควรจะปรับปรุงขั้นตอนในขั้นตอนใด ในปัจจุบันเป็นยุคข้อมูลข่าวสาร ต้องมีการเปิดเผยข้อมูล การประเมินผลจะทำให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน จุดที่ควรพัฒนา ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ ที่จะทำให้หน่วยงานองค์กรต่าง ๆ สามารถนำข้อมูลจากการประเมินมาปรับปรุงพัฒนางานให้ก้าวหน้าทันสมัย และทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่ การประเมินโครงการเป็นกระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่า โดยการค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ อย่างมีระบบมาประกอบการตัดสินใจ ตีค่าผลการดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการ (เชาว์ อินใย, 2553, หน้า 85-86) การประเมินโครงการนั้นมียุทธวิธีในการประเมินอย่างหลากหลาย โดยการประเมินผลโครงการโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนวัดประยูรวงศาวาสในครั้งนี้ได้ประเมินโครงการตามรูปแบบ CIPPIEST ตามแนวคิดของ Stufflebeam ที่มีชื่อว่า CIPP model และต่อมา มีการขยายผลโดยเพิ่มเติม IEST เข้ามา (Stufflebeam and Shinkfield อ้างถึงใน สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ และคณะ, 2563, หน้า 89) จึงเป็น CIPPIEST model ประกอบด้วย ด้านบริบท (Context Evaluation--C) ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs Evaluation--I) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation--P) ด้านผลผลิต (Products Evaluation--P) ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation--I) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation--E) ด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation--S) และด้านการถ่ายโอนความรู้ (Transportability Evaluation--T)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว โรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส จึงได้ดำเนินการประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนวัดประยูรวงศาวาสโดยประยุกต์ใช้รูปแบบ CIPPIEST เพื่อเป็นข้อมูลการศึกษาว่าโครงการโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส มีความเหมาะสมเพียงใด จะต้องมีการปรับปรุง พัฒนาอย่างไรให้มีความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ CIPPIEST ประเมิน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context Evaluation--C) ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs Evaluation--I) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation--P) ด้านผลผลิต (Products Evaluation--P) ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation--I) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation--E) ด้านความยั่งยืน (Sustainability Evaluation--S) และด้านการถ่ายทอดความรู้ (Transportability Evaluation--T)

กรอบแนวคิดในการประเมิน



วิธีดำเนินการประเมิน

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการประเมิน จากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการประเมิน และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

2. ประชากร ในการประเมินครั้งนี้ ได้แก่ ครู จำนวน 26 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 230 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน เครือข่ายผู้ปกครอง 150 คน ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้น จำนวน 473 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มครู สุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 25 คน นักเรียน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ได้จำนวน 206 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สุ่มแบบเจาะจง จำนวน 10 คน เครือข่ายผู้ปกครองสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้จำนวน 108 คน รวม ทั้งสิ้น 349 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน มีทั้งหมด 2 ชุด ดังนี้

4.1 แบบประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ พุทธศักราช 2561 สำหรับครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเครือข่ายผู้ปกครอง ประกอบด้วย การประเมินโครงการ 8 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านบริบท (2) ด้านปัจจัยนำเข้า (3) ด้านกระบวนการ (4) ด้านผลิต (5) ด้านผลกระทบ (6) ด้านประสิทธิผล (7) ด้านความยั่งยืน และ (8) ด้านการส่งต่อ

4.2 แบบประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ พุทธศักราช 2561 สำหรับนักเรียน ประกอบด้วย การประเมินโครงการ 6 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านบริบท (2) ด้านปัจจัยนำเข้า (3) ด้านกระบวนการ (4) ด้านผลิต (5) ด้านผลกระทบ และ (6) ด้านประสิทธิผล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

6. วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation-- SD)

7. สรุปผลและนำเสนอข้อมูล

สรุปผลการประเมิน

ตาราง 1 ผลการประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธตามแนวคิด ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และเครือข่ายผู้ปกครอง

รายการ	ฝ่าย บริหาร/ครู		กรรมการ เครือข่าย ผู้ปกครอง		คณะกรรมการ สถานศึกษา		รวม		ระดับ
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ด้านบริบท	4.70	.46	4.34	.75	4.85	.38	4.63	.53	มากที่สุด
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.56	.52	4.17	.81	4.30	.57	4.34	.63	มาก
2.1 ความพร้อมและ ศักยภาพของ บุคลากร	4.59	.51	4.32	.73	4.60	.62	4.50	.61	มากที่สุด

ตาราง 1 (ต่อ)

รายการ	ฝ่าย บริหาร/ครู		กรรมการ เครือข่าย ผู้ปกครอง		คณะกรรมการ สถานศึกษา		รวม		ระดับ
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
2.2 ความพร้อมของ งบประมาณ	4.56	.50	3.99	.83	4.00	.64	4.18	.65	มาก
2.3 ความพร้อมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และ ICT	4.50	.50	4.08	.89	4.6	.46	4.25	.61	มาก
2.4 แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่	4.60	.59	4.30	.82	4.46	.57	4.45	.66	มาก
3. ด้านกระบวนการ	4.61	.50	4.28	.79	4.60	.52	4.51	.61	มากที่สุด
3.1 การจัดกิจกรรม									
27 กิจกรรม	4.75	.44	4.49	.70	4.77	.46	4.67	.55	มากที่สุด
3.2 การกำกับ ติดตาม ประเมินผล	4.60	.48	4.27	.74	4.67	.61	4.51	.62	มากที่สุด
3.3 ปัญหา อุปสรรค และการนำผล ประเมินมา ปรับปรุง	4.48	.60	4.08	.93	4.55	.49	4.36	.67	มาก
4. ด้านผลผลิต	4.62	.53	4.24	.87	4.80	.40	4.54	.59	มากที่สุด
4.1 คุณลักษณะของ ผู้เรียนตามโมเดล ได้แก่ สามงาม วิชาการเปี่ยม ยอดเยี่ยมเยียวชน	4.64	.48	4.43	.72	4.76	.48	4.59	.56	มากที่สุด
4.2 ผลงานต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับ	4.56	.64	4.08	1.01	4.75	.41	4.46	.68	มาก
4.3 ผลงานต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้รับ	4.66	.48	4.22	.88	4.90	.31	4.59	.55	มากที่สุด
5. ด้านผลกระทบ	4.69	.46	4.47	.70	4.75	.41	4.63	.52	มากที่สุด
6. ด้านประสิทธิผล	4.70	.45	4.44	.78	4.76	.54	4.63	.59	มากที่สุด

ตาราง 1 (ต่อ)

รายการ	ฝ่าย		กรรมการ		คณะกรรมการ		รวม		ระดับ
	บริหาร/ครู		เครือข่าย		สถานศึกษา				
	ผู้ปกครอง								
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
7. ด้านความยั่งยืน	4.77	.44	4.49	.69	4.80	.37	4.68	.50	มากที่สุด
8. ด้านการส่งต่อ	4.69	.46	4.52	.70	4.90	.31	4.70	.49	มากที่สุด
รวม	4.66	.47	4.36	.76	4.72	.43	4.58	.55	มากที่สุด

โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 4.70$) ด้านความยั่งยืน ($\bar{X} = 4.68$) และด้านบริบท ด้านผลกระทบ และด้านประสิทธิผล ซึ่งทั้ง 3 ด้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.63$) ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.54$) ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 4.34$) ส่วนรายด้านมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ด้านบริบท พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ด้านบริบท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ โครงการโรงเรียนวิถีพุทธสอดคล้องกับพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และโครงการโรงเรียนวิถีพุทธสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และโมเดล ส.ว.ย. โมเดลของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.75$) โครงการโรงเรียนวิถีพุทธสอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.70$) และโครงการโรงเรียนวิถีพุทธสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ($\bar{X} = 4.64$) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โครงการโรงเรียนวิถีพุทธมีการประสานความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 4.35$)

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความพร้อมและศักยภาพของบุคลากร ($\bar{X} = 4.50$) แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ ($\bar{X} = 4.45$) และความพร้อมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และ ICT ($\bar{X} = 4.25$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือความพร้อมของงบประมาณ ($\bar{X} = 4.18$)

ส่วนในรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ ดังนี้ ครูมีความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ($\bar{X} = 4.68$) ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ($\bar{X} = 4.52$) และอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความสะอาด สวยงาม เหมาะสมกับโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ($\bar{X} = 4.48$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือโรงเรียนวางแผนจัดสรรงบประมาณให้โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ($\bar{X} = 4.14$)

3. ด้านกระบวนการ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การจัดกิจกรรม 27 กิจกรรม ($\bar{X} = 4.67$) การกำกับ ติดตาม ประเมินผล ($\bar{X} = 4.51$) และปัญหา อุปสรรค และการนำผลประเมินมาปรับปรุง ($\bar{X} = 4.36$) ตามลำดับ

ส่วนในรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ ดังนี้ มีการจัดกิจกรรมพหุศาสตร์ใส่บาตรทำบุญทุกวัน พหุสปี ($\bar{X} = 4.83$) มีการจัดกิจกรรมหล่อเทียน แห่เทียนเข้าพรรษาทุกปี ($\bar{X} = 4.80$) และมีการจัดกิจกรรมวันสำคัญทางชาติอย่างต่อเนื่องเสมอมา ($\bar{X} = 4.79$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือมีปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ($\bar{X} = 4.21$)

4. ด้านผลผลิต พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ด้านผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คุณลักษณะของผู้เรียนตามโมเดล และผลงานต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้รับ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน ($\bar{X} = 4.59$) ผลงานต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับ ($\bar{X} = 4.46$)

ส่วนในรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่ดีมีจิตสาธารณะ เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.73$) ผู้เรียนสามารถอ่าน เขียน คิดเลขได้ เหมาะสมกับวัย ($\bar{X} = 4.69$) และผู้บริหาร ครู ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดเป้าหมายเน้นผลสัมฤทธิ์ชัดเจน มีแผน/โครงการชัดเจน และผู้เรียนเป็นลูกที่ดี มีความกตัญญูกตเวที เชื่อฟัง อ่อนน้อมถ่อมตน มีน้ำใจต่อพ่อแม่ ($\bar{X} = 4.68$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือผู้เรียนได้รับรางวัลระดับภูมิภาค และผู้เรียนได้รับรางวัลระดับประเทศ ($\bar{X} = 4.37$)

5. ด้านผลกระทบ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธด้านผลกระทบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ดังนี้ โครงการโรงเรียนวิถีพุทธส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดี ตาม ส.ว.ย.โมเดล (สง่างาม วิชาการเปี่ยม ยอดเยี่ยมยาวชน) ($\bar{X} = 4.71$) โครงการโรงเรียนวิถีพุทธส่งผลให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีความเชื่อมั่นไว้วางใจในการให้บุตรหลานเข้ามาเรียน ($\bar{X} = 4.67$) และโครงการโรงเรียนวิถีพุทธส่งผลกระทบทางบวกกับโรงเรียน เช่น ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดี ตาม ส.ว.ย. โมเดล (สง่างาม วิชาการเปี่ยม ยอดเยี่ยมยาวชน) ($\bar{X} = 4.61$)ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โครงการวิถีพุทธมีผลกระทบที่ดี ชุมชน เช่น ลูกหลานของชุมชนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.56$)

6. ด้านประสิทธิผล พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ด้านประสิทธิผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ดังนี้ โครงการโรงเรียนวิถีพุทธบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ และโครงการวิถีพุทธได้รับความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.66$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ($\bar{X} = 4.59$)

7. ด้านความยั่งยืน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ด้านความยั่งยืน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ โครงการโรงเรียนวิถีพุทธเป็นที่ต้องการของโรงเรียน และชุมชน และโรงเรียนกำหนดยุทธศาสตร์ ระยะ 5 ปี ด้านวิถีพุทธ ($\bar{X} = 4.72$) และโครงการโรงเรียนวิถีพุทธมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.61$)

8. ด้านการส่งต่อ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย ดังนี้ โครงการโรงเรียนวิถีพุทธสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับโรงเรียนอื่น ($\bar{X} = 4.71$) โครงการโรงเรียนวิถีพุทธมีการขยายผลไปสู่โรงเรียนอื่น ($\bar{X} = 4.70$) และโครงการโรงเรียนวิถีพุทธมีจุดเด่นในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ($\bar{X} = 4.69$)

ตาราง 2 ผลการประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธตามแนวคิดนักเรียน

ด้าน	รายการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1	ด้านบริบท	4.40	.83	มาก
2	ปัจจัยนำเข้า	4.35	.92	มาก
	2.1 ความพร้อมและศักยภาพของบุคลากร	4.39	1.01	มาก
	2.2 ความพร้อมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และICT	4.66	.82	มาก
	2.3 ด้านแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่	4.02	.92	มาก
3	ด้านกระบวนการ	4.46	.90	มาก
4	ด้านผลผลิต	4.44	.99	มาก
	4.1 คุณลักษณะของผู้เรียนตามโมเดล	4.25	1.26	มาก
	ส: สว่างาม (SMART) งามกาย	4.24	1.32	มาก
	งามวาจา	3.85	1.13	มาก
	งามจิตใจ	4.25	1.27	มาก
	ว: วิชาการเปี่ยม (wise) นักเรียนมีคุณภาพ	4.54	1.24	มากที่สุด
	ย: ยอดเยี่ยมเยาวชน (youthful)	4.40	1.34	มาก
	4.2 ผลงานต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับ	4.46	.96	มาก
	4.3 ผลงานต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้รับ	4.62	.77	มากที่สุด
5	ด้านผลกระทบ	4.47	.77	มาก
6	ด้านประสิทธิผล	4.45	.85	มาก
รวม		4.42	.87	มาก

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านผลกระทบ ($\bar{X} = 4.47$) ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.46$) ด้านประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.45$) ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.44$) ด้านบริบท ($\bar{X} = 4.40$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 4.35$) ส่วนรายด้านมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ด้านบริบท พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธด้านบริบท โดยภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ โครงการโรงเรียนวิถีพุทธสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และโมเดล ส.ว.ย. โมเดลของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.59$) โครงการโรงเรียนวิถีพุทธมีวิธีดำเนินการเหมาะสม ($\bar{X} = 4.34$) และโครงการโรงเรียนวิถีพุทธสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 4.28$)

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหา ดังนี้ ด้านความพร้อมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และ ICT ($\bar{X} = 4.66$) ความพร้อมและศักยภาพของบุคลากร ($\bar{X} = 4.39$) และด้านแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ ($\bar{X} = 4.02$)

ส่วนในรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด เรียงลำดับจากมากหาน้อย ดังนี้ ครูมีความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ($\bar{X} = 4.51$) โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่มีความพร้อมสำหรับโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ($\bar{X} = 4.49$) ครูมีการประยุกต์ใช้สื่อ ICT เพื่อกิจกรรมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ($\bar{X} = 4.48$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ห้องเรียนของนักเรียนมีความสะอาด เหมาะสมกับโรงเรียนวิถีพุทธ ($\bar{X} = 3.74$)

3. ด้านกระบวนการ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีการจัดกิจกรรมพหุศาสตร์ใส่บาตรทำบุญทุกวันพฤหัสบดี กับมีการจัดกิจกรรมน้องให้พี่ทุกวัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน ($\bar{X} = 4.80$) ผู้บริหารครูและนักเรียนแต่งชุดขาวทุกวันพฤหัสบดี ($\bar{X} = 4.76$) และมีการจัดกิจกรรมหล่อเทียน แท้เทียนเข้าพรรษาทุกปี ($\bar{X} = 4.69$)

ส่วนกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมมัคคุเทศก์น้อยอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.79$) มีการนำนักเรียนเข้าฟังธรรมที่วัดทุกวันพระ ($\bar{X} = 4.14$) และมีการจัดกิจกรรมสวดมนต์หมู่ยกห้องได้บุญยกทีมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.26$)

4. ด้านผลผลิต พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธด้านผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผลงานต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้รับ ($\bar{X} = 4.62$) ผลงานต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับ ($\bar{X} = 4.46$) และคุณลักษณะของผู้เรียนตามโมเดล ($\bar{X} = 4.25$)

ส่วนในรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ เรียงลำดับจากมากหาน้อย ดังนี้ ผลการทดสอบแห่งชาติ NT และ O-NET ไม่ต่ำกว่าระดับชาติ ($\bar{X} = 5.00$) โรงเรียนได้รับรางวัลระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับภูมิภาค ($\bar{X} = 4.65$) และผู้เรียนได้รับรางวัลต่าง ๆ ทั้งในระดับโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา กับโรงเรียนได้รับรางวัลระดับประเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.59$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนี้ ผู้เรียน พูดไพเราะ มีหางเสียง ไม่พูดคำหยาบ ($\bar{X} = 3.37$) ผู้เรียนควบคุมอารมณ์ ไม่พูดส่อเสียด ไม่นินทา ไม่พูดเหยาะแหยะ เหยียดหยาม ($\bar{X} = 3.76$) และผู้เรียนมีมารยาทดี ถูกกาลเทศะและโอกาส มีความอ่อนน้อม นิ่ง ยืน เดินอย่างสำรวม ($\bar{X} = 3.88$)

5. ด้านผลกระทบ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธด้านผลกระทบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ โครงการโรงเรียนวิถีพุทธส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดี ตาม ส.ว.ย.โมเดล (สง่างาม วิชาการเปี่ยม ยอดเยี่ยมเยียวชน) ($\bar{X} = 4.56$) โครงการโรงเรียนวิถีพุทธส่งผลให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีความเชื่อมั่นไว้วางใจในการให้บุตรหลานเข้ามาเรียน ($\bar{X} = 4.48$) โครงการโรงเรียนวิถีพุทธส่งผลกระทบทางบวกกับโรงเรียน เช่น ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดี ตาม ส.ว.ย. โมเดล (สง่างาม วิชาการเปี่ยม ยอดเยี่ยมเยียวชน) ($\bar{X} = 4.47$)

6. ด้านประสิทธิผล พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธด้านประสิทธิผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ โครงการโรงเรียนวิถีพุทธส่งผลให้ผู้เรียนมีความสง่างาม วิชาการเปี่ยม ยอดเยี่ยมเยียวชน ตาม ส.ว.ย. โมเดล ($\bar{X} = 4.62$) โครงการวิถีพุทธได้รับความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ($\bar{X} = 4.52$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ($\bar{X} = 4.21$)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และเครือข่ายผู้ปกครอง และนักเรียน มีความคิดเห็นว่า โครงการโรงเรียนวิถีพุทธเป็นโครงการที่ดีที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นคนดี ต้องการให้มีโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดไป โดยเฉพาะกิจกรรมใส่บาตร เป็นกิจกรรมที่ดีมาก แต่ยังขาดการประชาสัมพันธ์และควรเพิ่มกิจกรรมที่เน้นเรื่องคุณธรรม บำปยุคุณโทษให้มากยิ่งขึ้น ส่วนผู้เรียนพบว่ากิจกรรมในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธดี เช่น การใส่บาตรทุกวันพฤหัสบดี แต่ผู้เรียนยังพูดไม่ไพเราะ ยังพูดคำหยาบ ควรมีการปลูกฝังให้มากขึ้น

อภิปรายผลการประเมิน

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธตามแนวคิด ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และเครือข่ายผู้ปกครอง

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธตามแนวคิดครู คณะกรรมการสถานศึกษา และเครือข่ายผู้ปกครอง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการส่งต่อ (Transportability--T) ด้านความยั่งยืน (Sustainability--S) และด้านบริบท (Context Evaluation--C) ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation--I) และด้านประสิทธิผล (Efficiency Evaluation--E) ซึ่งทั้ง 3 ด้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ด้านผลผลิต (Product Evaluation--P) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation--P) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation--I) แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการดำเนินการโครงการโรงเรียนวิถีพุทธจนเป็นวิถีชีวิต ตามหลักไตรสิกขา ผ่านการพัฒนา “การกิน อยู่ ดู ฟัง เป็น” ตามแนวทางที่กำหนดไว้ตามหลักการโรงเรียนวิถีพุทธ (ส่วนวางแผนและพัฒนารอบรม มจร, 2562, หน้า 2) การดำเนินงาน ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหมาะสม และเป็นกิจกรรมที่ดี และการดำเนินการของโรงเรียนเป็นการจัดกิจกรรมแบบพัฒนาองค์รวม สอดคล้องตามแนวคิดของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต, 2543, หน้า 260) ได้กล่าวว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาที่มีลักษณะเป็นบูรณาการ (integrate) คือ ทำให้เกิดเป็นองค์รวม (holistic) องค์ประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาประสานกันครบองค์ และมีลักษณะมีดุลยภาพ (balance) คือ การทำให้กิจกรรมมนุษย์สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ นั่นก็คือ การกำหนดแนวทางการพัฒนาจะต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านมนุษย์ โดยให้คุณค่าทางวัฒนธรรมอยู่ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการพัฒนาที่ครอบคลุมการพัฒนาในทุกด้าน ทุกมิติ โดยมี “คน” เป็นศูนย์กลางหรือเป้าหมายของการพัฒนา ดังนั้น ผลจากการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนวัดประยุรวงศาวาสที่ดำเนินการอย่างรอบด้าน โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาจึงมีผลเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธตามแนวคิดครู คณะกรรมการสถานศึกษา และเครือข่ายผู้ปกครอง ในรายด้าน

2.1 ด้านบริบท ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยในรายข้อพบว่า โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สอดคล้องกับพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับโครงการโรงเรียนวิถีพุทธสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และโมเดล ส.ว.ย โมเดลของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่าโครงการโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนวัดประยุรวงศาวาสมีความสอดคล้องกับพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ต้องมีความรู้ความเข้าใจที่มีต่อชาติบ้านเมือง ยึดมั่นในศาสนา มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์

และมีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชนของตน มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม รู้จักรู้จักแยกแยะสิ่งที่ผิด-ชอบ/ชั่ว-ดี เพื่อปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีที่ชอบที่เที่ยงม ปฏิเสธสิ่งที่ผิดที่ชั่ว เพื่อสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่เที่ยงมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และโรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาผู้เรียนได้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และโมเดลของโรงเรียน จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยด้านบริบทอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โครงการโรงเรียนวิถีพุทธมีการประสานความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นผลมาจากการที่โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ และกิจกรรมที่โรงเรียนจัด ผู้ปกครองไม่ได้เข้าร่วมในกิจกรรม เช่น กิจกรรมพลศึกษาใส่บาตรทำบุญ กิจกรรมสวดมนต์ เป็นต้น ผู้ปกครองต้องไปทำงาน ไม่สามารถมาร่วมกิจกรรมได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอังคณา พุยมาร (2557) ได้ศึกษาเงื่อนไขที่ส่งเสริมเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษา พบว่า เงื่อนไขที่โครงการจะประสบความสำเร็จอยู่ที่ ผู้บริหารและครู ร่วมมือกันวิเคราะห์สภาพโรงเรียนเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ เป็นต้น นอกจากนี้ การให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามีส่วนร่วมจะเป็นเงื่อนไขไปสู่ความสำเร็จได้ แต่จากการดำเนินงานของโรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส ขาดความร่วมมือในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆจากผู้ปกครอง จึงส่งผลให้ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะมีความพร้อมมีศักยภาพและเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด โดยในรายชื่อพบว่า ครูมีความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด แสดงให้เห็นว่า คุณครูโรงเรียนวัดประยูรวงศาวาสมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรม และงานที่ตนเองได้รับมอบหมาย ผลการประเมินจึงอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอังคณา พุยมาร (2557) ได้ศึกษาเงื่อนไขที่ส่งเสริมเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษา พบว่า เงื่อนไขที่โครงการจะประสบความสำเร็จอยู่ที่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรของโรงเรียนประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักไตรสิกขา ผู้บริหารมีคุณธรรม มีการบริหารจัดการโดยหลักเมตตาธรรม ครูมีความเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งบุคลากรของโรงเรียนวัดประยูรวงศาวาสซึ่งเป็นปัจจัยนำเข้าได้ปฏิบัติเป็นอย่างดีจึงส่งผลให้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านความพร้อมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และ ICT ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยรายชื่อพบว่า ครูมีการผลิตสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อจัดกิจกรรมในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด แสดงให้เห็น คุณครูมีความพร้อมในการผลิตสื่อ มีการจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ผลการประเมินจึงอยู่ในระดับมาก

ด้านแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยรายชื่อพบว่า อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความสะอาด สวยงาม เหมาะสม ในประเด็นนี้ โรงเรียนวัดประยูรวงศาวาสได้รับการจัดสรรงบประมาณมาพัฒนาห้องน้ำของนักเรียน และมีการระดมทรัพยากรมาพัฒนาอาคารสถานที่ ปรับปรุงภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ของโรงเรียนมีความสวยงาม สะอาด เหมาะสมกับบรรยากาศและการปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีให้กับผู้เรียน จากการดำเนินการดังกล่าว จึงส่งผลให้มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับมานิดา เจริญภูมิ (255) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนบ้านเวียงน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ CIPPEIST ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับ

มาก ประเด็นที่มีผลการประเมินสูงสุด 3 อันดับแรก ในความคิดเห็นของผู้บริหารและครู คือเอกสารในการอบรม มีความเหมาะสม บรรยากาศสถานที่อบรมเอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และความพร้อมของอาคารสถานที่

ส่วนด้านที่มีผลเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความพร้อมของงบประมาณ โดยในรายข้อพบว่า โรงเรียนวางแผนจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการโรงเรียนวิถีพุทธยังไม่เหมาะสม ซึ่งสืบเนื่องมาจาก กิจกรรมในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธมีกิจกรรมที่ต้องดำเนินถึง 28 กิจกรรม จากผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาบางกิจกรรมมีการตั้งงบประมาณ แต่ไม่มีการเบิกจ่าย หรือไม่ต้องใช้งบประมาณในการดำเนินงาน เช่น กิจกรรมสวดมนต์ นั่งสมาธิ เติมน้ำจมน้ำ เป็นต้น ดังนั้น จึงมีการตั้งงบประมาณโครงการไปถึงส่งผลให้ความพร้อมในด้านงบประมาณมีผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำ

2.3 ด้านกระบวนการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยในด้านการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด กิจกรรมในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธมีจำนวนทั้งสิ้น 28 กิจกรรม การพัฒนาแบบองค์รวม (holistic) คือ พัฒนากาย จิตใจ และปัญญา นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้กิจกรรมที่หลากหลาย และเน้นการลงมือปฏิบัติ ซึ่งในทางพุทธศาสนา การปฏิบัติเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่ขาดการปฏิบัติย่อมมิใช่การเรียนรู้ที่ครบถ้วนสมบูรณ์หรือถูกต้อง การศึกษาหรือสิกขาในทางพุทธศาสนา ประกอบด้วย อธิศีลสิกขา อธิจิตสิกขา และอธิปัญญา หรือศีล สมาธิ ปัญญา หรือไตรสิกขา ทั้ง 3 ส่วนต้องอาศัยการปฏิบัติเป็นส่วนสำคัญ (ส่วนวางแผนและพัฒนาการอบรม มจร., 2562, หน้า 30) ดังนั้น กิจกรรมที่จัดจึงมีหลากหลาย โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือกิจกรรมพญัสสดีใส่บาตรทำบุญ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดให้มีการนิมนต์พระจากวัดประยุรวงศาวาสวรวิหารมารับบาตรที่โรงเรียนทุกวันพฤหัสบดี ทำให้นักเรียนได้ทำบุญ ใส่บาตรทุกวันพฤหัสบดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสมบูรณ์ บุญธรรม (2557) ซึ่งศึกษาการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนวัดประปฐมเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านกระบวนการ พบว่า การดำเนินการอยู่ในระดับมาก โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนนิมนต์พระเข้ามาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับนักเรียน เช่น กิจกรรมให้ความรู้ กิจกรรมใส่บาตร เป็นต้น ซึ่ง โรงเรียนวัดประยุรวงศาวาสก็ได้ดำเนินการคล้ายคลึงกัน จึงส่งผลให้ด้านกิจกรรมในโครงการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และในรายข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยในรายข้อพบว่า มีการกำกับ ติดตาม ประเมินอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างมีระบบ โดยมีการประชุมเพื่อประเมินงาน (After Action Review : AAR) ทุกวันศุกร์ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานแต่ละงาน และนำผลการพิจารณาาร่วมกันมาปรับปรุง พัฒนางานในครั้งต่อไป จึงส่งผลให้การกำกับ ติดตาม ประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านปัญหา อุปสรรค และการนำผลประเมินมาปรับปรุง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จากการกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ จึงส่งผลให้มีการหาแนวทางแก้ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานต่าง ๆ จึงส่งผลให้การประเมินด้านปัญหา อุปสรรค มีค่าเฉลี่ยต่ำ

2.4 ด้านผลผลิต ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จากการที่มีบริบท (context) ที่ดี ปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านครู บุคลากรมีคุณภาพ มีความรับผิดชอบ กระบวนการ (process) หรือกิจกรรมที่จัดให้กับผู้เรียน จึงส่งผลให้ปัจจัยด้านผลผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนตาม ส.ว.ย.โมเดล ประกอบด้วย สง่างาม วิชาการเปี่ยม ยอดเยี่ยมเยียวชน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านยอดเยี่ยมเยียวชน มีผลเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียน เป็นลูกที่ดี เป็นศิษย์ที่ดี เป็นเพื่อนที่ดี เป็นพลเมืองที่ดี และเป็นศาสนิกที่ดี ซึ่งปัจจัยด้านผลผลิตเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า โครงการ

โรงเรียนวิสุทธิโพธิ์โรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาคุณลักษณะให้ผู้เรียน เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข และเป็นไปตามรูปแบบ ส.ว.ย. โมเดล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรา ไวยกุล (2557, หน้า 241-242) ได้ทำการประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนวิสุทธิโพธิ์ กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ด้านผลผลิตมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนมีจิตใจเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันต่อกัน ดำรงชีวิตเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีสุขภาพจิตที่ดี ร่าเริงแจ่มใส เบิกบาน

ด้านผลงานต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยนักเรียนโรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส จะได้รับรางวัลตั้งแต่ระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับภูมิภาค ไปจนถึงระดับประเทศ ซึ่งเด็กหญิง อมิตา สุปิ่นะ ได้รับรางวัลนักเรียนรางวัลพระราชทาน ประจำปีการศึกษา 2561 จึงส่งผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านผลงานต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้รับ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยโรงเรียนได้รับรางวัลโรงเรียนประหยัดพลังงานระดับ 4 ดาว จากการไฟฟ้านครหลวง โรงเรียนหนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม (เหรียญทองแดง) ระดับประเทศ จากคุรุสภา และรางวัลโรงเรียนวิสุทธิโพธิ์พระราชทาน ประจำปี 2562 จึงส่งผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

2.5 ด้านผลกระทบ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จากการดำเนินการที่ดี ส่งผลกระทบให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดี เป็นไปตาม ส.ว.ย. โมเดล ได้แก่ ผู้เรียนมีความสง่างาม มีการแต่งกายถูกระเบียบ พุดจากระเบียบเหมาะสม มีจิตใจที่ดีงาม เป็นต้น วิชาการเปี่ยม ยอดเยี่ยมเยียว และเป็นผลกระทบทางบวกที่ส่งผลถึงพฤติกรรมที่ดีของผู้เรียน ผู้เรียน และผู้ปกครองเกิดความมั่นใจในการส่งบุตรหลานเข้ามาสืบหาความรู้ จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้การประเมินด้านผลกระทบอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งภาพรวมและรายข้อ ซึ่งสอดคล้องกับมานิดา เจริญภูมิ (2559) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนบ้านแว่นน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ CIPPEIST การประเมินผลกระทบ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีผลการประเมินสูงสุด 3 อันดับแรก คือนักเรียนควบคุมตัวเองได้ เวลาผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือน พฤติกรรมของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และนักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลได้ว่าสิ่งไหนดี ไม่ดี ควรทำ ไม่ควรทำ เป็นต้น

2.6 ด้านประสิทธิผล ทั้งภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการประเมินทำให้ทราบว่า การดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิสุทธิโพธิ์โรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดว่า เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้บริหาร คณะครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนทุกคนดำเนินชีวิตตามแนววิสุทธิโพธิ์ และมีคุณลักษณะตามรูปแบบ ส.ว.ย. โมเดล ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งครู ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อโครงการ และโครงการนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากทุกฝ่าย โครงการนี้มีประสิทธิผลในการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่งและมีความสุขตาม ส.ว.ย. โมเดล ซึ่งเป็นการดำเนินการตามพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีพระบรมราโชบายว่า การศึกษาต้องพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี การเป็นพลเมืองดีเป็นหน้าที่ของทุกคน สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่พลเมืองดี การเป็นพลเมืองดีหมายถึงการมีน้ำใจ มีความเอื้ออาทร ต้องทำงานอาสาสมัคร งานบำเพ็ญประโยชน์ เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ก็ต้องทำ จึงส่งผลให้การประเมินด้านประสิทธิผลมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งภาพรวมและรายข้อ

2.7 ด้านความยั่งยืน ทั้งภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด จากการปฏิบัติโครงการโรงเรียนวิถีพุทธมาเป็นระยะเวลานานพอสมควร และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยโรงเรียนกำหนดยุทธศาสตร์ 5 ปี ด้านวิถีพุทธไว้เพื่อวางแผนให้เกิดความยั่งยืน และการพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดีโครงการจึงเป็นที่ต้องการของโรงเรียนและชุมชน จึงส่งผลให้มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งภาพรวมและรายข้อ

2.8 ด้านการส่งผล ทั้งภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โครงการโรงเรียนวิถีพุทธมีจุดเด่นในการพัฒนาคุณลักษณะให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข และจากการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องจริงจัง โครงการโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับโรงเรียนอื่น ๆ ได้ โรงเรียนต่าง ๆ ทั้งนอกและในสำนักงานเขตพื้นที่ได้เข้ามาศึกษาดูงาน เพื่อนำแนวทางการปฏิบัติของโรงเรียนไปปรับประยุกต์ใช้ และโครงการวิถีพุทธมีการขยายผลไปยังโรงเรียนอื่นๆ ทั้งนอกและในหน่วยงาน มีการนำผลงานไปจัดนิทรรศการให้ความรู้กับหน่วยงานภายนอก จึงส่งผลให้ผลการประเมินทั้งภาพรวมและรายข้อสูงทุกข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธตามแนวคิดนักเรียน

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธตามแนวคิดนักเรียน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านผลกระทบ (Impact Evaluation--I) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation--P) ด้านประสิทธิภาพ (Efficiency Evaluation--E) ด้านผลผลิต (Product Evaluation--P) ด้านบริบท (Context Evaluation--C) ปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation--I) ตามลำดับ จากการดำเนินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ นักเรียนเป็นผู้ที่โรงเรียนต้องการส่งเสริมให้มีคุณลักษณะตาม ส.ว.ย. โมเดล ประกอบด้วย สง่างาม (งามกาย งามวาจา งามจิตใจ) วิชาการเปี่ยม ผู้เรียนต้องมีคุณภาพ อ่านออก เขียนได้ เหมาะสมกับวัย มีความรู้ตามหลักสูตร เป็นต้น ยอดเยี่ยมเยียวชน (การเป็นลูกที่ดี ศิษย์ที่ดี เพื่อนที่ดี พลเมืองที่ดี และศาสนิกที่ดี) จากการประเมินในภาพรวมผลจึงอยู่ในระดับมาก

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธตามแนวคิดนักเรียน ในรายด้าน

2.1 ด้านบริบท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยในรายข้อพบว่าโครงการโรงเรียนวิถีพุทธสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และ ส.ว.ย. โมเดล มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด จากการกำหนดวิสัยทัศน์โรงเรียนว่า “โรงเรียนวัดประยุรวงศาวาสเป็นโรงเรียนวิถีพุทธ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เคียงคู่ส.ว.ย.โมเดล” และโรงเรียนได้ดำเนินการตามวิสัยทัศน์ดังกล่าว จึงส่งผลให้การประเมิน อยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมในระดับมาก ด้านความพร้อมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และ ICT มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด โรงเรียนวัดประยุรวงศาวาสมีการพัฒนาด้านความพร้อมของสื่อ วัสดุ มีการติดตั้งอุปกรณ์ ICT รับสัญญาณอินเทอร์เน็ตได้ทุกห้อง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข จึงส่งผลให้มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

ความพร้อมและศักยภาพของบุคลากร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าครูมีความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธซึ่งสอดคล้องกับการประเมินครู คณะกรรมการสถานศึกษา และเครือข่ายผู้ปกครองที่มีผลค่าเฉลี่ยสูงเช่น ซึ่งเป็นสิ่งยืนยันว่าครูโรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ผลการประเมินจึงอยู่ในระดับมาก

ด้านแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้เรียนให้เหตุผลว่าโรงเรียน มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับโครงการ สภาพแวดล้อมสวยงามเหมาะสม แต่ผลการประเมินรายข้อ ห้องเรียนของผู้เรียนยังสะอาดไม่เพียงพอ ผลการประเมินจึงอยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีกิจกรรมพหุศาสตร์ใส่บาตรทำบุญ และกิจกรรมน้องไหว้พี่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส จัดกิจกรรมพหุศาสตร์ใส่บาตรทำบุญทุกวันพฤหัสบดี นักเรียนทุกระดับชั้นตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ได้ร่วมทำบุญใส่บาตร โดยโรงเรียนนิมนต์มาจากวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร จำนวน 3 รูปมารับบาตรที่โรงเรียน โรงเรียนจะบริการชุดใส่บาตรให้นักเรียนในราคาชุดละ 20 บาท ส่วนกิจกรรมน้องไหว้พี่ เป็นกิจกรรมที่น้องประถมศึกษาปีที่ 1 ไหว้พี่ประถมศึกษาปีที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ไหว้พี่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ใส่จนครบทุกชั้น สุดท้ายนักเรียนทั้งโรงเรียนไหว้คุณครู กิจกรรมดังกล่าวจัดอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้การประเมินอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยในด้านผลงานต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้รับมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยโรงเรียนได้รับรางวัลระดับชาติหลายรางวัล เช่น รางวัลโรงเรียนวิถีพุทธ พระราชทาน รางวัลระดับเหรียญทองแดง หนังสือโรงเรียน หนังสือนวัตกรรม เป็นต้นจึงส่งผลให้การประเมินอยู่ในระดับมาก

ผลงานต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้เรียนได้รับรางวัลต่าง ๆ ทั้งระดับโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา ภูมิภาค และระดับประเทศตามลำดับ เช่น ผู้เรียนได้รับรางวัลต่าง ๆ จากการไปประกวดคิดเลขเร็ว การได้รับรางวัลเหรียญทอง เงินทองแดงจากการประกวดมหกรรมศิลปหัตถกรรมระดับสำนักงานเขตพื้นที่ และรางวัลระดับประเทศ ได้รับรางวัลนักเรียนรางวัลพระราชทาน เป็นต้น

คุณลักษณะของผู้เรียนตามโมเดล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้เรียนมีวิชาการเปี่ยม ผลคะแนนการทดสอบระดับชาติ O-NET ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับชาติทุกวิชา จึงส่งผลให้การประเมินอยู่ในระดับมาก

ส่วนข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งามวาจา ซึ่งผู้เรียนให้เหตุผลว่านักเรียนยังใช้คำพูดที่ไม่สุภาพ และยังพูดไม่มีหางเสียง เป็นต้น จึงส่งผลให้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.5 ด้านผลกระทบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า โครงการโรงเรียนวิถีพุทธส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดี ตาม ส.ว.ย. โมเดล (สง่างาม วิชาการเปี่ยม ยอดเยี่ยมเยอาวชน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดี ซึ่งได้ส่งผลกระทบทางบวกให้กับโรงเรียน ผู้ปกครอง มีความเชื่อมั่นในการจะส่งบุตรหลานเข้าเรียน เพราะโครงการนี้ ส่งผลกระทบทางบวกให้กับชุมชน ลูกหลานมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น เป็นต้น จึงส่งผลให้การประเมินอยู่ในระดับมาก

2.6 ด้านประสิทธิผล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า โครงการโรงเรียนวิถีพุทธส่งผลให้ผู้เรียนมีความสง่างาม วิชาการเปี่ยม ยอดเยี่ยมเยอาวชน ตาม ส.ว.ย. โมเดล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โครงการวิถีพุทธได้รับความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายและผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ จึงส่งผลให้การประเมินอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลไปปฏิบัติ

1. จากผลการประเมินโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โดยภาพรวมทั้งกลุ่มครู คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง และนักเรียน มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยผลการประเมินโครงการพบว่า ทุกรายการมีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุด ซึ่งโครงการโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส สามารถเป็นต้นแบบในการดำเนินการให้แต่ละโรงเรียนนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม
2. จากผลการประเมิน พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า (input) มีผลการประเมินน้อยกว่าด้านอื่นๆ โดยเฉพาะความพร้อมของงบประมาณมีจำกัด ไม่เพียงพอต่อกิจกรรมที่มีกิจกรรมหลากหลาย แต่ปัจจัยด้านงบประมาณไม่ได้เป็นอุปสรรค เพราะจากการประเมินต่อด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ และประสิทธิผล ยังคงมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ซึ่งปัจจัยสำคัญที่สุด คือความพร้อมและศักยภาพของบุคลากร ผลจากการประเมินพบว่า หากบุคลากรมีความพร้อม มีความรับผิดชอบแล้ว แม้ปัจจัยความพร้อมพร้อมด้านงบประมาณมีจำกัด ก็ไม่เป็นอุปสรรคต่อคุณภาพของงาน
3. จากผลการประเมินพบว่า ในการประเมินด้านผลผลิต เช่น คุณลักษณะด้านสง่างาม (งามกาย งามวาจา งามจิตใจ) ผู้เรียนประเมินตนเองว่ายังมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยเฉพาะด้านงามวาจา ประเด็น ผู้เรียนพูดไพเราะ มีหางเสียง ไม่พูดคำหยาบ นักเรียนประเมินตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นข้อที่มีผลการประเมินน้อยที่สุด ดังนั้น โรงเรียนต้องนำกิจกรรมต่าง ๆ มาพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะพูดจาไพเราะมีหางเสียง และไม่พูดคำหยาบ
4. จากผลการประเมินพบว่า กิจกรรมที่นักเรียนพึงพอใจน้อยคือ การรับประทานอาหารมังสวิรัต ซึ่งเป็นตัวชี้วัดของโรงเรียนวิถีพุทธประการหนึ่ง ดังนั้น โรงเรียนต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น เช่น อาจรับประทานอาหารประเภทไข่ แทนในวันรับประทานมังสวิรัต และจัดกิจกรรมส่งเสริมการรับประทานอาหารผัก การจัดเมนูผัก แต่ตกแต่งให้มีรูปลักษณ์ที่น่าสนใจ นำรับประทานมากขึ้น เป็นต้น
5. จากผลการประเมิน พบว่า นักเรียนพึงพอใจกิจกรรมเดินจงกรมน้อย เนื่องจากใช้เวลาในการเดินค่อนข้างนาน ดังนั้น โรงเรียนต้องปรับเปลี่ยนวิธีฝึก ใช้เวลาในการเดินน้อย ๆ แต่ฝึกบ่อย ๆ โดยสลับการนั่งสมาธิ และนอนสมาธิ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป

1. ในการประเมินครั้งต่อไป ควรประเมินนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นเพิ่มเติมด้วย โดยอาจใช้การสัมภาษณ์แบบสอบถาม
2. ควรมีการประเมินโครงการทุกโครงการที่ดำเนินการ เพื่อจะได้ทราบข้อมูลอย่างละเอียด และนำข้อมูลเหล่านั้นมาพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2562). รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี พ.ศ. 2560. ค้นเมื่อ 17 กันยายน 2562 จาก https://www.watnyanaves.net/uploads/File/books/pdf/integrated_development_of_thai_children.pdf
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2562). รายงานสถิติตัวบ่งชี้สภาพการณ์เด็กและเยาวชนระหว่าง พ.ศ. 2559-2560. ค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2562, จาก http://www.Msociety.go.th/.content_stat_detail.php?pageid=551
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติและปลูกจิตสำนึก. ค้นเมื่อ 3 กันยายน 2562, จาก <https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=54592&Key=news2>
- เขาว์ อินโย. (2553). การประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- บำรุง โพธิ์ศรี. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช. (2543). คำพ่อสอน ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย
- ภัทรา ไวยกุล. (2558). การประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ กระทรวงศึกษาธิการ. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ส่วนวางแผนและพัฒนาการอบรม. (2562). การศึกษาวิถีพุทธ หลักการจัดการศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์. พระนครศรีอยุธยา: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มานิดา เจริญภูมิ. (2559). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนบ้านแว่น้อยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ CIPPEIST. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติ. ค้นเมื่อ 2 กันยายน 2562, จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต). (2543). การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกลคิมทอง.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต). (2562). พัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย. ค้นเมื่อ 17 กันยายน 2562, จาก https://www.watnyanaves.net/uploads/File/books/pdf/integrated_development_of_thai_children.pdf
- สมบุญ บุญธรรม. (2557). การดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธโรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทองสุข.

- สุภารัตน์ ม่วงศิริ.(2547). การศึกษาภาพลักษณ์ที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักบริหารงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปกครอง.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรณีย์ ปาจารย์. (2552). การวิจัยและพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม
ให้กับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1: การประยุกต์ใช้กระบวนการแผนที่ผลลัพธ์. วิทยานิพนธ์-ครุศาสตรมหา
บัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ และคณะ. (2563). *โครงการและการประเมินโครงการ (ทางการศึกษา): หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและแนว
การปฏิบัติโดยประยุกต์ใช้ตัวแบบ CIPP CIPPIEST และ Kirkpatrick*. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- อังคณา ผุยพรม. (2557). *การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามแนวโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี.
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation theory, models and applications*. New York: John
Wiley and Son.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินพิจารณาบทความ ลงในวารสารรามคำแหง ฉบับคณะศึกษาศาสตร์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

Professor Michael Marquardt, Ph.D.	George Washington University
Professor Susan Walsh, Ph.D.	University of West Florida
ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศรีบรรณพิทักษ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
ศาสตราจารย์ ดร.ศรียา นิยมธรรม	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี สังข์ศรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.เอมอัชฌา วัฒนบุรณนัท	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
รองศาสตราจารย์ ดร.ชนกนารถ บุญวัฒนะกุล	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวิชิต เขียรชนะ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี เกสทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
รองศาสตราจารย์ ดร.นัตยา ปิลันธนานนท์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพบุลย์ ศรีชัยสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.รชงพร โกมลเสวิน	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
รองศาสตราจารย์ ดร.รัตติกรณ์ จงวิศาล	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ศรีสมร สุริยาศิน	นักวิชาการอิสระ
รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพรัก	มหาวิทยาลัยพะเยา
รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สิริพร ทิพย์คง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ อมรวิชศักดิ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ตัญคำภีร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ชนะศึก นิขานนท์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา คุณาอภิสิทธิ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์อนุกุล พลศิริ	นักวิชาการอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิกา ตั้งประภา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร สุธะใจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.หญิง ดร.พนมพร พุ่มจันทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณระพี สุทธิวรรณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสิษฐ์ ณ์ภูประเสริฐ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักรินทร์ ชนประชา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยะหะกร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจจรา ประเสริฐสิน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยวัฒน์ เกตุวงศา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์

อาจารย์ ดร.กิงสร เกาะประเสริฐ

อาจารย์ ดร.รังรอง สมมิตร

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ วัฒนพานิช

รองศาสตราจารย์ ดร.ยศระวี วายทองคำ

รองศาสตราจารย์ พ.ต.ท. ดร.ศิริพงษ์ เคาภาน

รองศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ อิงอาจ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์พันธุ์ วรพงศธร

รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรดา ภาสวณิช

รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะ ศักดิ์เจริญ

รองศาสตราจารย์ ดร.มานิกา วิเศษสาธ

รองศาสตราจารย์ ดร.อริสรา สำรอง

รองศาสตราจารย์ จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ

รองศาสตราจารย์ ร.ท. จิรัชย์ หงษ์ยันตรชัย

รองศาสตราจารย์ พิษญา ช่างจัตุรัส

รองศาสตราจารย์ รสสุคนธ์ พหลเทพ

รองศาสตราจารย์ ศศิธร แม้นสงวน

รองศาสตราจารย์ สุนทร แม้นสงวน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ ลักษณะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เด่นดาว ชลวิทย์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา

ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา

ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา

ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา

ภาควิชาพลานามัย

ภาควิชาพลานามัย

ภาควิชาการศึกษาต่อเนื่องและอาชีวศึกษา

ภาควิชาจิตวิทยา

ภาควิชาจิตวิทยา

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

ภาควิชาจิตวิทยา

ภาควิชาภูมิศาสตร์

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

ภาควิชาพลานามัย

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาติยะ พัฒนาศักดิ์	ภาควิชาภูมิศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล กฤษณกุลหาสน์	ภาควิชาการประเมินและการวิจัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนงนาฏ เพชรประเสริฐ	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัมพร วัจนะ	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยมน อินทุสุต	ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี ลาภเจริญ	ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศีกฤทธิ์ ศีลาลาย	ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา

คำแนะนำสำหรับการส่งบทความ

วารสารรามคำแหง ฉบับศึกษาศาสตร์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

➤ ประเภทของเรื่องที่ตีพิมพ์

1. บทความวิชาการ
2. บทความวิจัย
3. บทความปริทัศน์

➤ การเตรียมเรื่อง

1. บทความวิชาการ หมายถึง งานเขียนซึ่งเป็นเรื่องที่มีความน่าสนใจ เป็นศาสตร์ความรู้ใหม่โดยกล่าวถึงความ
เป็นมาของปัญหา มีการใช้ทฤษฎี ผลงานวิจัยจากแหล่งข้อมูลจากตำราหนังสือ วารสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อประกอบการ
วิเคราะห์วิจารณ์ เสนอแนวทางแก้ไข

1.1 เขียนเป็นภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษ พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด (Microsoft Word)
บนกระดาษขนาด A4 การตั้งค่าหน้ากระดาษ

ด้านบน (TOP)	4 ซม.
ด้านล่าง (Bottom)	4 ซม.
ด้านซ้าย (Left)	3 ซม.
ด้านขวา (Right)	3 ซม.

ใช้ตัวอักษร TH Sarabun PSK ขนาด 15 pts เว้นช่อง 1 บรรทัด (single-spacing) พิมพ์หน้าเดียว
จำนวน 10-15 หน้า และต้องไม่เคยลงพิมพ์ในวารสาร หรือหนังสืออื่นมาก่อน

1.2 ชื่อผู้เขียนและคณะ พร้อมระบุสถาบันหรือสถานที่ทำงาน

2. บทความวิจัย หมายถึง การนำเสนอผลงานวิจัยโดยกล่าวถึงบทนำ วัตถุประสงค์ของงานวิจัย วิธีดำเนินงาน
วิจัยผลการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป เอกสารอ้างอิง
กิตติกรรมประกาศ

2.1 รูปแบบการเขียนรายงานและบทความวิจัย ใช้รูปแบบเดียวกับประเภทบทความวิชาการ
ดังกล่าวข้างต้น ความยาว 10-15 หน้า และต้องไม่เคยลงพิมพ์ในวารสาร หรือหนังสืออื่นมาก่อน โดยจัดโครงเรื่อง
ดังต่อไปนี้

ชื่อเรื่องงานวิจัยและบทคัดย่อ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

ชื่อผู้วิจัย (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

บทนำ

คำสำคัญ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

สมมติฐาน (ถ้ามี)

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารอ้างอิง (เฉพาะผู้ที่อยู่ในเรื่อง)

2.2 การเขียนอ้างอิง ให้ใช้แบบ APA เป็นหลัก

วารสารและนิตยสาร ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ออก(ฉบับที่), เลขหน้าทั้งหมด

หนังสือ ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่สารนิเทศ). ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความ. ค้นเมื่อ วันที่ เดือน ปี, จาก URL

การเขียนเอกสารอ้างอิงให้เรียงลำดับตามอักษร ก - ฮ ของชื่อ นามสกุลผู้แต่งและ A - Z ของชื่อผู้แต่ง (ผู้แต่งชาวต่างชาติให้เขียนด้วยนามสกุลขึ้นต้น)

3. บทความปริทัศน์ หมายถึง งานเขียนที่เรียบเรียงขึ้น โดยมุ่งอธิบาย วิเคราะห์ และสังเคราะห์ความคิดหรือโมโนทัศน์ (concept) หนึ่ง ๆ ที่ปรากฏในศาสตร์หรือสาขาวิชาหนึ่ง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความกระจ่างแจ้ง หรือได้แนวทางในการศึกษาต่อไป

➤ ภาพประกอบเรื่อง

หากมีภาพประกอบให้ส่งภาพถ่ายขาวดำ ภาพสี หรือภาพลายเส้น เขียนคำอธิบายแยกออกไปจากภาพ

➤ การส่งต้นฉบับการแจ้งผลและการแก้ไขบทความ

1. ส่งทางไปรษณีย์ ที่สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ EOB 501/1 ชั้น 5 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240 โดยส่งเป็นเอกสารที่พิมพ์ลงในกระดาษขนาด A4 จำนวน 3 ชุด และ CD 1 ชุด พร้อมด้วยหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อและEmail

2. ส่งทาง Email ที่ Journal.edu.ru@gmail.com

3. ส่งทางเว็บไซต์ <http://www.edu.ru.ac.th/>

➤ การแจ้งผล

เมื่อบทความได้รับการตีพิมพ์แล้วกองบรรณาธิการจะแจ้งผลการพิจารณาตามที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ หรือ E-Mail ที่ท่านเจ้าของบทความระบุไว้ในแบบฟอร์ม หากสมควรแก้ไขบทความ เจ้าของบทความต้องทำการแก้ไขบทความให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ ในการแก้ไขอาจมีมากกว่า 1 ครั้ง ขึ้นอยู่กับผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาผลงานเจ้าของบทความจะต้องทำการแก้ไขและส่งบทความตามกำหนดเวลา (สามารถดาวน์โหลดข้อมูลเพิ่มเติม <http://www.edu.ru.ac.th/>)

ตัวอย่างการจัดเตรียมต้นฉบับบทความเพื่อตีพิมพ์

↑ 4 ซม. ↓		
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) (ภาษาอังกฤษ)		
TH Sarabun PSK 18 point		
ชื่อ นามสกุล (ภาษาไทย) สังกัดคณะ , มหาวิทยาลัย, ประเทศ		
TH Sarabun PSK 15 point		
ชื่อ นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Email:.....		
TH Sarabun PSK 15 point		
สังกัดคณะ , มหาวิทยาลัย, ประเทศ (ภาษาอังกฤษ)		
บทคัดย่อ (TH Sarabun PSK 15 point)		
3 ซม. ↔	เนื้อหา.....	3 ซม. ↔
คำสำคัญ : ; ; ;		
(TH Sarabun PSK 15 point)		
Abstract		
เนื้อหา.....		
Keywords:;;;		
↑ 4 ซม. ↓		

➤ **วิธีการส่งบทความในรูปแบบออนไลน์**

1. ลงทะเบียนในระบบเพื่อส่งต้นฉบับบทความผ่านเว็บไซต์ <http://www.edu.ru.ac.th/>
2. กองบรรณาธิการตรวจสอบความถูกต้อง
3. ส่งต้นฉบับคืนให้กับผู้เขียนเพื่อปรับปรุงแก้ไขในรูปแบบการพิมพ์
4. ส่งผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ
5. แก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิภายใน 15 วัน นับจากวันที่ส่ง แล้วส่งบทความฉบับสมบูรณ์
ให้กองบรรณาธิการในรูปแบบออนไลน์ ผ่านเว็บไซต์ <http://www.edu.ru.ac.th/>
6. บรรณาธิการส่งหนังสือตอบรับบทความตีพิมพ์เผยแพร่ให้กับผู้เขียน
7. ออกแบบรูปเล่ม จัดพิมพ์ เผยแพร่วารสาร

➤ **สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม**

กองบรรณาธิการวารสารรามคำแหง ฉบับคณะศึกษาศาสตร์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ห้อง501/1
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240

เว็บไซต์คณะศึกษาศาสตร์ <http://www.edu.ru.ac.th>

เว็บไซต์วารสาร <http://www.edujournal.ru.ac.th>

โทร. 02-310-8310 , Email: journal.edu.ru@gmail.com

